

Täysistunto

Keskiviikko 22.2.2023 klo 14.01—20.32

7. Valtioneuvoston selonteko Keskipitkän aikavälin ilmastopolitiikan suunnitelma Kohti hiilineutraalia yhteiskuntaa 2035

Valtioneuvoston selonteko VNS 4/2022 vp

Valiokunnan mietintö YmVM 24/2022 vp

Ainoa käsittely

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Ainoaan käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 7. asia. Nyt päätetään ympäristövaliokunnan mietinnön YmVM 24/2022 vp pohjalta kannanotosta selonteon johdosta. Tämän asian yhteydessä sallitaan yhteinen keskustelu päiväjärjestyksen 8. ja 9. asiasta, joita koskevat mietinnöt esitellään tässä asiakohdassa.

Ympäristövaliokunnan mietinnön esittelypuheenvuoro on enintään kymmenen minuuttia. Maa- ja metsätalousvaliokunnan mietintöjen esittelypuheenvuoro on enintään 15 minuuttia. Esittelypuheenvuorojen jälkeen keskustelu käydään etukäteen pyydettyjen puheenvuorojen osalta nopeatahtisena. Ympäristö- ja ilmastoministeri Maria Ohisalolle ja maa- ja metsätalousministeri Antti Kurviselle varataan mahdollisuus käyttää viiden minuutin puheenvuoro. Etukäteen varattujen puheenvuorojen pituus on enintään viisi minuuttia. Puhemiesneuvosto suosittelee, että myös nopeatahtisen keskusteluosuuden jälkeen pidettävät puheenvuorot kestävät enintään viisi minuuttia. Lisäksi voin myöntää harkitsemassani järjestyksessä vastauspuheenvuoroja.

Avaan keskustelun. Esittelypuheenvuoro ensin ympäristövaliokunnan mietinnön pohjalta, edustaja Kosonen, olkaa hyvä.

Keskustelu

14.10 **Hanna Kosonen kesk** (esittelypuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Valiokunta on antanut... [Hälinää]

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Edustaja Kosonen, odottakaa hetki. — Arvoisat edustajat, pyydän taas salia rauhoittumaan. Käsitlemme tätä asiaa, ja muut keskustelut voidaan käydä salin ulkopuolella. — Olkaa hyvä, edustaja Kosonen.

Arvoisa puhemies! Keskipitkän aikavälin ilmastopolitiikan suunnitelma on yksi osa ilmastopolitiikan kokonaisuutta, jossa on mukana myös ilmasto- ja energiastrategia, maankäyttösektorin ilmastosuunnitelma ja ilmastomuutoksen sopeutumissuunnitelma, ja esitelen nyt siis tätä keskipitkän aikavälin ilmastopolitiikan suunnitelmaa. Nämä kaikki edellä mainitut on valmisteltu pitkälti rinnakkain, ja niiden laatimisessa on hyödynnetty samaa tietopohjaa. Valiokunta korostaa kuitenkin, että tilannekuva on muuttunut kokonaisuudessa tavalla, joka edellyttää esitettyjen arvioiden nopeaa tarkistamista. Tilanne on muuttunut

Pöytäkirjan asiakohta PTK 173/2022 vp

muun muassa energiakriisin suhteen Venäjän hyökättyä Ukrainaan sekä siksi, että on irtaututtu Venäjän energiasta. On tapahtunut markkinoiden toimintaan, huoltovarmuuteen ja energian riittävyyteen tapahtuneita muutoksia. Sitten myös Suomen maankäyttösektorista on tullut päästölähde nielun sijaan, ja sen myötä ilmastopolitiikan suunnitteluasiakirjojen perusta täytyy muuttaa.

Arvoisa puhemies! Käyn läpi nyt tästä isosta kokonaisuudesta joitakin yksityiskohtia, mitä valiokunta on erityisesti ottanut huomioon.

Taakanjakosektorin tavoitteista: voidaan sanoa, että nykyisten toimien ei arvioitu olevan riittäviä edellä mainittujen päästötavoitteiden saavuttamiseksi, vaan uusia on arvioitu tarvittavan vähintään 5,6 miljoonan tonnin edestä. Näitä toimia taakanjakosektorilla tehdään siis esimerkiksi liikenteen sektorilla, ja sillä on kaikkein suurin merkitys kokonaistavoitteiden saavuttamisen kannalta.

Liikenteen päästövähennystoimet muodostuvat erityisesti fossiilittoman liikenteen tiekartan kahden ensimmäisen vaiheen toimeenpanosta, komission uuden ilmastopaketin toimeenpanosta liikenteen osalta sekä jakeluvelvoitteen nostamisesta. Ja esimerkiksi ensimmäisen vaiheen jakeluinfra ja ajoneuvohankintoja koskevia toimenpiteitä on vuosien 21 ja 22 aikana toteutettu juurikin tiekartan linjaamalla tavalla. Mutta sitten joukkoliikennettä, kävelyä ja pyöräilyä koskevia toimenpiteitä ei ole rahoituksen puuttuessa voitu toteuttaa tiekartan linjausten mukaisesti. Liikenne- ja viestintävaliokunta esittää lausunnossaan huolensa toimien kustannustehokkuudesta ja siitä, että tavoitteiden toteuttamiseen liittyy suuria haasteita ja suunnitelman taloudellisia vaikutuksia on arvioitu puutteellisesti. Taakanjakosektorin päästötonnit ovat todella arvokkaita, eli siinä kohtaa on hyvä saada muualtakin näitä päästövähennyksiä.

Maataloudesta: Moni tila kamppailee kannattavuuskriisissä. Toki keinoja päästöjen vähentämiseen on, mutta toki osa niistä liittyy ihan suureen järjestelmätason muutostarpeeseen, koko ruokajärjestelmän muutokseen. Valiokunta pitää tärkeänä, että biokaasu ja sen edistämiseksi jo tehty ja tehtävä työ on nostettu hyvin esille.

Tähän taakanjakosektoriin kuuluu myös rakennusten erillislämmitys. Valiokunta korostaa, että rakentamisessa tehokkain tapa vaikuttaa päästöihin on panostaa olemassa olevan rakennuskannan energiatehokkuuden parantamisen ohessa energajärjestelmän vähäpäästöisyyteen. Mutta rakennettua ympäristöä tulee tarkastella kokonaisuutena osana laajempaa energajärjestelmää.

Jätehuolto ja fluorattujen kasvihuonekaasujen eli F-kaasujen päästöt ja työkonoiden päästöt ovat myös tätä taakanjakosektorin kokonaisuutta, jossa toimia on tehtävä.

Arvoisa puhemies! Sitten käyn läpi paria tämmöistä, joissa on useamman sektorin piiriin kuuluvia kokonaisuuksia. Teollisuus kuuluu pääosin päästökaupan piiriin, mutta sitten pienemmät laitokset, työkonoidet ja kemikaalien ja kemiallisten tuotteiden valmistus kuuluu taakanjakosektorille. Tässä voidaan tehdä toimia todella paljon myös talteenottoon ja teollisuuden prosessien suoraan sähköistämiseen ja vähähiilistämiseen.

Yhdyskuntarakenne ja alueiden käyttö on myös kokonaisuus, jossa tulee sitten mahdollisuuksia vähentää päästöjä monella rintamalla.

Arvoisa puhemies! Valiokunta kiinnittää erityistä huomiota siihen, että kunnat ovat avainasemassa, kun Suomi pyrkii hiilineutraaliksi vuoteen 2035 mennessä. Kunnat ovatkin olleet hyvin aktiivisia tekemään ilmastotoimia ja edistämään eri sektoreiden päästövähennyksiä ihan suoraan. Kunnat, kuten valtio, pystyvät myös julkisten hankintojen kautta vaikuttamaan niin ilmastovaikutusten laajamittaiseen huomioon ottamiseen, vähentämi-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 173/2022 vp

seen kuin sitten myös innovaatiokehitykseen, eli hankintojen avulla voidaan pilotoida erilaisia uusia palveluita ja myös ratkaisuja päästöttömissä teknologioissa muun muassa.

Ja sitten myös kiertotalouden päästövähennyspotentiaali on todella suuri, ja se korostuu erityisesti siinä, kun resursseja käytetään vähemmän ja käytetään ne olemassa olevat sitten uudelleen.

Meidän valiokunta kiinnittää huomiota myös siihen, että kulutuksen hiilijalanjälki on isosti esillä tässä keskipitkän aikavälin ilmastopolitiikan suunnitelmassa — se on hyvä asia. Ihmisten arjessa tehtävät valinnat vaikuttavat todella paljon siihen, millä tavalla päästöt vähenevät. Viime vuosina kotitalouksien keskimääräinen hiilijalanjälki ei ole juurikaan pienentynyt, mutta Ilmastopaneeli esimerkiksi arvioi, että hiilijalanjäljen tulisi kotitalouksissa pienentyä noin 70 prosenttia, kun verrataan vuoden 2016 hiilijalanjälkeä vuoden 2030 ilmastotavoitteisiin, eli erittäin suuri kokonaisuus on tämä. Valtiohan voi vaikuttaa kuluttajien hiilijalanjäljen pienentämiseen monilla tavoilla, esimerkiksi ruoan, liikkumisen ja asumisen osalta ja myös hiili-intensiivisten tuotteiden ja palveluiden ja vähähiilisten tuotteiden mainonnan ohjausvaihtoehtoilla ja muun muassa ympäristömerkintöjen edistämällä. Valiokunta on todella siitä asiasta huolissaan, että tämä siirtymä tapahtuu oikeudenmukaisesti ja osallistaen. Tämä kuuluu myös Pariisin ilmastopöytäkirjaan ja EU:n ilmastopolitiikan periaatteisiin, että näin sitten olisi. Keskipitkän aikavälin ilmastopolitiikan suunnitelman valmistelun yhtenä lähtökohtana on ollut mahdollisimman oikeudenmukainen siirtymä kohti vähähiilistä yhteiskuntaa.

Tässä vuoden sisään tapahtuneiden maailman muutosten takia nyt on nähtävissä esimerkiksi energiaköyhyyttä ja myös liikenneköyhyyttä ensimmäistä kertaa Suomessa, ja ne ovat todellisia haasteita.

Valiokunta toteaa, arvoisa puhemies, että taakanjakosektorin ilmastosuunnitelma ei sisällä ilmasto- ja energiastrategian tavoin yleisiä linjauksia osaamisen kehittämisestä, ja osaamisen kehittäminen on kuitenkin äärimmäisen tärkeä kokonaisuus, mikäli me haluamme päästä näihin todella kunnianhimoisiin tavoitteisiin.

Valiokunta pitää tärkeänä, että taloudellisten vaikutusten arvioinnissa arvioidaan menettävien työpaikkojen ohella myös uusien työpaikkojen syntymistä sekä vastaamista muuttuviin osaamistarpeisiin, jotta voidaan sitten ennakoida, mitä koulutusta esimerkiksi tarvitaan. Valiokunta pitää tärkeänä myös Tekesin rahoituksen nostoa 4 prosenttiin bkt:stä, koska pitkäjänteinen ja ennustettava rahoitus on myös avain hiilineutraalin yhteiskunnan rakentamiseen.

Ja loppuun vielä totean, että valiokunta korostaa sitä, että taakanjakosektorin toimenpiteet vaikuttavat päästökauppaa suuremmin kotitalouksien, viljelijöiden ja yritysten arkeen ja kilpailukykyyn ja siksi osallistaminen ja oikeudenmukaisuus on äärimmäisen tärkeä huolehdittava asia. Näistä teoista sitten kertoo ilmastovuosikertomus, joka on hyvä väline seurantaan, ja pidämme arvokkaana, että toimenpiteiden toteutumisen seuranta ja monipuolinen arviointi ovat osana toimien kustannustehokkuuden ja legitimitietin arviointia ja varmistamista.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia, ympäristövaliokunnan mietinnön esittelemisestä. — Nyt näyttää siltä, että siirrytään suoraan ministereitten puheenvuoroihin. — Elikä ministeri Ohisalo, olkaa hyvä. Viisi minuuttia maksimissaan.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 173/2022 vp

14.21 Ympäristö- ja ilmastoministeri Maria Ohisalo: Arvoisa puhemies! Kiitos ympäristövaliokunnalle ja maa- ja metsätalousvaliokunnalle näiden kaikkien kolmen ilmastosuunnitelman käsittelystä. Hallituskausihan on tässä käymässä loppuun, ja onkin hyvä aika katsoa, mitä on saatu yhdessä aikaiseksi. Olemme asettaneet ensimmäistä kertaa Suomelle hiilineutraaliustavoitteen, vuodelle 35, ja nyt kirjanneet tämän myös aidosti ilmastolakiin. Tavoite asetettiin niin, että se vastaa Suomen osuutta Pariisin ilmastositoumuksesta ja ilmaston kuumenemisen rajoittamisesta puoleentoista asteeseen. Yksin tavoitteiden asettaminen ei tietenkään riitä, vaan tarvitaan myös konkreettisia toimia niiden saavuttamiseksi.

Nyt käsittelyssä olevat ilmastosuunnitelmat kartoittavat nämä konkreettiset ilmastotoimet. Monet toimista ovatkin jo hyvässä vauhdissa: Kotitalouksien öljylämmityksestä luopumisen tuki on ollut erittäin suosittu. Energiaverotusta on uudistettu suosimaan puhtaita ratkaisuja, liikenteen sähköistymistä on edistetty, biokaasun tankkausasemia on rakennettu, ja tänä vuonna hakuun ovat tulossa valtion takaamat energiaomavaraisuuslainat auttaamaan kotien ja pk-yritysten puhtaita hankintoja.

Yhteiskunta on laajasti lähtenyt mukaan ilmastotyöhön. Kyse ei siis ole vain siitä, mitä me olemme täällä yhdessä tehneet, vaan suomalainen yhteiskunta on saatu mukaan. Monet kunnat ovat asettaneet itse asiassa valtiotakin nopeamman hiilineutraaliustavoitteen, ja teollisuus on laatinut omat vähähiilitiekarttansa. Järjestöjohtajat sekä työntekijäjärjestöistä että työnantajajärjestöistä ovat vedonneet meihin päättäjiin ilmastotavoitteissa pysymiseksi ja tarpeen tullen jopa niiden kiristämiseksi.

Arvoisa puhemies! Matkan varrella tilannekuva ilmastotyöstä on kuitenkin tarkentunut. Tämä koskee erityisesti maankäyttösektoria. Kuulimme viime vuonna vakavia uutisia siitä, että maankäyttösektorimme on ensimmäistä kertaa muuttunut hiilinielusta päästölähteeksi. Tilanne on Suomen hiilineutraaliuden mutta myös EU-velvoitteidemme saavuttamisen kannalta hyvin vakava.

Uusien tietojen valossa nyt laaditun maankäyttösektorin ilmastosuunnitelman toimet hiilinielun kasvattamiseksi näyttävät valitettavasti jäävän riittämättömiksi. Tämän vuoksi hallitus onkin käynnistänyt esimerkiksi maankäytön muutosmaksun valmistelun, metsälain ilmastoarvioinnin sekä nimennyt virkatyöryhmän selvittämään muun muassa taloudellisen ohjauksen keinoja hiilinielujen kasvattamiseksi. Näin seuraavalla hallituksella on käytössään hiilinielujen pelastuspakettiin tarvittavat keinot, joilla hiilinielujen romahdus saadaan paikattua, ja Suomesta tulee vuoteen 35 mennessä hiilineutraali. Se on välttämättömästä ilmastokriisin pysäyttämiseksi ja samaan aikaan suomalaisten metsänomistajien ja metsäteollisuudenkin etu. Tämän päivän kansainväliset markkinat ovat jo vihreät.

Arvoisa puhemies! Panin merkille, että oppositiopuolue perussuomalaiset jätti vastalauseet niin aiemmin käsitellyn ilmastovuosikertomuksen samoin kuin nyt käsittelyssä olevan keskipitkän aikavälin ilmastopolitiikan suunnitelman ja maankäyttösektorin ilmastosuunnitelman osalta. Perussuomalaisten mukaan "vihreä siirtymä on heikentänyt Suomen kilpailukykyä, ja Suomen ilmastopolitiikka päästövähennystavoitteineen on liian kunnianhimoista". [Perussuomalaisten ryhmästä: Kyllä!] Te heittäisitte romukoppaan vihreiden investointien kiihdytyskaistat ja päästökauppajärjestelmän, joiden puolesta myös elinkeinoelämä puhuu. Jos haluaa lukea listauksen tämän hallituksen ilmasto- ja luontopolitiikan onnistumisesta, niin kannattaakin itse asiassa katsoa sitä, mistä perussuomalaiset hallitusta kritisoivat. Vihreä siirtymä ei ole ainoastaan suomalaisten yritysten valtti, vaan elinehto. Ilmastopolitiikka ei ole liian kunnianhimoista, vaan välttämättömyys planeetan tule-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 173/2022 vp

vaisuuden kannalta. Vihreiden investointien kiihdytyskaista poistaa hidasteen miljardiluokan investoinneilta ja päästökauppajärjestelmä vauhdittaa markkinaehtoisia ratkaisuja, joita suomalaiset yritykset voivat viedä maailmalle. Tämä kaikki synnyttää paljon kaivattuja työpaikkoja. Yritykset tekevät nyt investointeja Suomen hiilineutraaliutta vuonna 35 ajatellen, ja nyt ei pidä painaa jarrua tai tehdä jotain U-käännöstä, vaan jatkaa nykyisellä tiellä.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitos. — Ja ministeri Kurvinen, olkaa hyvä.

14.26 Maa- ja metsätalousministeri Antti Kurvinen: Herra puhemies! Lämmin kiitos ympäristövaliokunnalle ja maa- ja metsätalousvaliokunnalle ripeästä mutta erittäin syvällisestä ja huolellisesta työstä. Ainahan työelämässä ja toiminnassa näiden yhdistäminen ei ole niin helppoa, mutta tässä minusta siihen on päästy. Maankäyttösektorin ilmastosuunnitelma eli lempinimeltään MISU ja kansallinen ilmastomuutokseen sopeutumissuunnitelma 2030 eli KISS on saatu käsiteltyä valiokunnissa, ja tämä oli kova saavutus kaiken tämän ruuhkan keskellä, mitä tässä viimeisten vaalikauden kuukausien aikana on, että valiokunnat priorisoivat nämä erittäin kauaskatsoiset, tärkeät, välttämättömät paperit ja asiakirjat, jotka vaikuttavat kaikkiin suomalaisiin ja kaikkiin meidän hallinnonaloihin ja niin yksityiseen sektoriin kuin julkiseenkin sektoriin.

On tärkeää, että ilmastomuutoksen vastustamisessa ja ilmastomuutokseen sopeutumisessa meillä on laaja yhteiskunnan tuki näille toimenpiteille, ja sitä osaltaan näiden asiakirjojen valmistuminen valtioneuvostossa ja niiden nopea ja syvälinen käsittely täällä eduskunnassa vievät eteenpäin. Maankäyttösektorin ilmastosuunnitelma eli niin sanottu MISU on ensimmäinen koko maankäyttösektorin kattava suunnitelma. Maankäyttösektori on kytkeyty hallitusohjelman mukaisesti entistä tiiviimmin osaksi kansallisen ilmasto- ja energia-politiikan suunnittelua ja toimeenpanoa.

Sen sijaan kansallinen ilmastomuutokseen sopeutumissuunnitelma on nyt kolmas valtioneuvostotason asiakirja, jolla ilmastomuutokseen varautumista ja sopeutumista Suomessa vahvistetaan. Suomi on ollut niin Euroopan unionin tasolla kuin maailmanlaajuisesti edelläkävijä ilmastomuutokseen sopeutumisessa ja niin sanotun sopeutumispolitiikan tekemisessä. Tällä sopeutumissuunnitelmalla varmistamme, että pysymme edelläkävijänä myös tulevaisuudessa, kun ilmastokysymykset ja muu ympäristö- ja luontopolitiikka tulevat entistä isommaksi osaksi meidän ihmiskuntamme ja yhteiskuntamme tulevaisuutta.

Maankäyttösektorin suunnitelman loppumetreillä, MISUn valmistelun loppumetreillä, ja nyt sen jälkeen toimintaympäristö on muuttunut rajusti. Otan esimerkiksi sen, että ylihuomenna tulee kuluneeksi vuosi tästä kamalasta Ukrainan sodan alkamisesta. Se on muuttanut paljon asioita. Lisäksi olemme saaneet uutta tutkittua tietoa, jonka mukaan Suomen maankäyttösektori olisi muuttunut nettopäästölähteeksi. Tämä suunnitelma on kuitenkin hyvin pitkälle aikavälille kurottava, vuoteen 2035, ja tämä pitää huomioida. Tämä ei ole mikään uutiskirje tai iltapäivälehden lyhyt otsikko, vaan tämä kurottaa sinne ensi vuosikymmenen puoleenväliin. Silloin tavoitellaan kolmen miljoonan tonnin positiivista ilmastovaikutusta vuodessa.

Hyväksyessään valtioneuvoston selonteon maankäyttösektorin ilmastosuunnitelmasta viime kesänä hallitus päätti käynnistää täydentäviä lisätoimia edistääkseen hallitusohjelman ja ilmastolain tavoitteita. Maa- ja metsätalousministeriö on tältä pohjalta käynnistänyt sovitut lisätoimet sekä viimeisimpänä asettanut virkamiestyöryhmän selvittämään

Pöytäkirjan asiakohta PTK 173/2022 vp

maankäyttösektorin nettonieluja vahvistavia täydentäviä toimenpiteitä. Sanoisin kaksi asiaa sekä tähän sopeuttamispolitiikkaan että tähän maankäyttösektoriin, niin sanotun nielusektorin osalta, kaksi tärkeää asiaa: Ensimmäinen on se, että me ollaan pitkäjänteisiä, ja ensimmäinen on se, että asioita toimeenpannaan määrätietoisesti. Tämä on sellainen asia, mikä näkyy myös maa- ja metsätalousvaliokunnan mietinnöstä, jossa pohditaan sitä, miten maankäyttösektori on muuttunut päästölähteeksi ja mitä syitä on taustalla. Tästä selviää syvemmässä perehtymisessä, että vaikutus muutokseen nielusta päästölähteeksi ei ole yksiselitteinen ja selkeä. Selvää on kuitenkin se, että nyt on turha katsoa peruutuspeiliin ja käydä sellaista juupas eipäs -keskustelua, vaan meillä on tässä MISUssa nyt kaikki toimenpiteet, joilla me voidaan parantaa meidän maankäyttösektorimme niin sanottuja hiilinieluja. Oleellista on nyt se, että tämä MISU toimeenpannaan ja me saamme nyt keväällä virkamiestyöryhmältä myös lisää keinoja. Tässä peräänkuulutan myös hieman malttia.

Ilmastomuutokseen sopeutuminen vaatii alueellisella ja paikallistasolla toimenpiteitä. Tämä varmistaa sen, että meillä on tehokas varautuminen ja sopeutuminen ilmastomuutoksen aiheuttamiin äärimmäisiin ilmiöihin. Sopeutumissuunnitelman mukaiset toimet varmistavat, että muuttuvat sää- ja vesiolot eivät heikennä esimerkiksi meidän ruokaturvaamme, vesihuollon tasoa, metsien terveyttä, ihmisten terveyttä tai luonnon hyvinvointia ja monimuotoisuutta.

Toimintaympäristö muuttuu nopeasti, ja siksi pidänkin hyvänä, että ilmastolaissa vaaditaan tekemään nämä suunnitelmat vähintään joka toinen vaalikausi ja välivaalikausilla, joka on siis se ensi vaalikausi 23—27, täytyy arvioida näiden suunnitelmien ajantasaisuutta ja uusien toimien tarvetta eli säännöllistä näiden eri toimenpiteitten toimeenpanoa mutta myös pitkäjänteistä toimintaa. Molempien suunnitelmien toimeenpanossa korostetaan kustannustehokkuutta, [Puhemies koputtaa] vaikuttavuutta ja oikeudenmukaisuutta. Mielestäni kaikessa ilmasto-, luonto- ja ympäristöpolitiikassa pitää YK:n kestävä kehityksen periaatteittenkin mukaisesti muistaa, että tarvitaan ympäristöllisen kestävyuden lisäksi aina sosiaalista ja taloudellista kestävyyttä. Muuten ei tule vaikuttavaa ja onnistunutta ympäristöpolitiikkaa.

Arvoisa puhemies! Loppuun totean sen, että pitkäjänteisyys on tässä kaiken a ja o, mallillisuus, tieteeseen nojautuminen, laajan tieteellisen tiedon lisääminen. Itse olen vähän vieroksunut sitä sanaa, että hiilinielut ovat romahtaneet. Ymmärrän, että se on selvää retoriikkaa ihmisille, mutta siitä tulee semmoinen olo, niin kuin metsät olivat yhtäkkiä kaatuneet. Kysymyshän on pitkästä aikajanasta, myös mittaustavasta ja meidän metsänhoitotapoihin liittyneistä muutoksista, pitkällisistä muutoksista, joiden totta kai pitää vaikuttaa, [Puhemies koputtaa] mutta sitä, että nyt olisi yhtäkkiä tapahtunut joku romahdus, en pidä oikeana kuvana tilanteesta. Ensisijaista onkin nyt molempien suunnitelmien, niin MISUn kuin KISSin, toimeenpaneminen tehokkaasti.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Lohikoski, olkaa hyvä.

14.33 Pia Lohikoski vas: Arvoisa puhemies! Ilmastokriisi asettaa raamit kaikelle politiikan tekemiselle ja kaikilla hallinnon tasoilla. Meidän on tehtävä kaikkemme, jotta ympäristön ja ilmaston kantokyky turvataan myös tuleville sukupolville — meidän lapsillemme, heidän lapsilleen ja myös sukupolville heidän jälkeensä — ja tämä haaste on valtava. Suomen on toimittava suunnannäyttäjänä oikeudenmukaiselle vihreälle siirtymälle.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 173/2022 vp

Tällä hallituskaudella Suomen ilmastopolitiikka on saatu oikealle raiteelle. Tavoite, että Suomi on hiilineutraali vuonna 2035, on oikea. Luonnonsuojelun vahvistaminen, ilmastolain uudistus, kaivoslainsäädännön tiukentaminen, asumisen päästöjen vähentäminen — muun muassa näiden asioiden puolesta olen saanut äänestää tämän vaalikauden aikana. Kiitos siitä hallitukselle, tämä on tärkeää. Viime vuonna hyväksyimme ilmasto- ja energiapolitiikan kovan ytimen, ilmasto- ja energiastrategian, keskipitkän aikavälin ilmastopolitiikan suunnitelman eli KAISUn sekä maankäyttösektorin ilmastosuunnitelman eli MISUn. Tämän kokonaisuuden tavoite on saavuttaa uuden ilmastolain tavoite hiilineutraalista Suomesta 2035 mennessä. Suunta on täysin oikea, mutta kunnianhimoa ei voida nyt jarruttaa.

Ensi kaudella on löydettävä vielä järeämmät toimet, joilla Suomen päästötavoitteet todella aikuisten oikeasti saavutetaan. Meidän on saatava liikenteen päästöjä alas erityisesti kaupunkialueilla, joilla julkisen liikenteen käyttöä tulee edistää merkittävästi. Maankäyttösektorilla on saatava tieteeseen pohjaavia uudistuksia aikaan nopeasti. Hiilinielujen tila on tutkijoiden mukaan romahtamassa, ja siksi meidän on huolehdittava metsien ja maaperän hiilensidonnasta.

Arvoisa puhemies! Energiapolitiikkamme ja huoltovarmuuskysymykset ovat oleellinen osa kokonaiskuvaa. Vaikka kuinka oppositiosta halutaan väittää, että vihreä siirtymä ei hyödytä ketään, hallituksen ilmastotoimet ja nimenomaan uusiutuviin panostaminen ovat mahdollistaneet sen, ettei esimerkiksi Eurooppaa nyt kurittava energiakriisi iskenyt vielä pahemmin Suomeen.

Ilmastotoimet vaativat massiivisia investointeja. Suomen edelläkävijyys energiasektorilla houkuttelee jo nyt yksityisiä investointeja Suomeen. Olisikin siis suorastaan harhaista ajatella, että ilmastotoimista tulisi perääntyä nyt. Ilmastolain velvoittavuuden lisäksi on selvää, että myös markkinat tietävät jo nyt, että ilmastokestävyyteen on panostettava.

On selvää, että julkisen vallan on loppupeleissä oltava päävastuussa siitä, että ilmastotavoitteet todella saavutetaan. Siihen tarvitaan myös sääntelyä. Meidän päätöksentekijöiden on pidettävä huolta siitä, että tämä ekokriisi pysäytetään ajoissa, kun vielä voidaan. Meidän on ennen kaikkea pidettävä huolta siitä, että se pysäytetään oikeudenmukaisin keinoin. Oikeudenmukainen, reilu siirtymä tarkoittaa sitä, että ilmastotoimista maksavat eniten ne, joilla on varaa ja jotka saastuttavat eniten. Kestävä tulevaisuus kuuluu kaikille, ei vain harvoille.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Edustaja Huru, olkaa hyvä.

14.37 Petri Huru ps: Kiitos, arvoisa herra puhemies! Aluksi totean, että keskipitkän aikavälin ilmastopolitiikan suunnitelma on liian jyrkkä ja kunnianhimoinen. Pahimmillaan se aiheuttaa maamme perusteollisuudelle ja maataloudelle kilpailukykyhaittaa sekä lisää elämisen kustannuksia. Tämän johdosta teen perussuomalaisten ympäristövaliokunnassa tekemän vastalauseen mukaisen kannanottoehdotuksen.

Arvoisa puhemies! Ministeri Ohisalo täällä moitti tätä perussuomalaisten vastalauseetta, ja haluan ministerille nostaa tästä nyt pari asiaa, esimerkiksi vihreiden siirtymien ohituskaistan, josta mainitsitte. Siitä nimenomaan asiantuntijat sanoivat, kun sinne otettiin tämä *do no significant harm*, 'ei merkittävää haittaa', siihen pohjaksi, ja se on tarkoitettu nimenomaan taksonomiassa rahoituksen ohjaamiseksi vihreisiin investointeihin, ei oikeuden tulokinnan pohjaksi. Tämä avaa pahimmillaan asiantuntijoiden mukaan valituskaistan, jopa

Pöytäkirjan asiakohta PTK 173/2022 vp

näiden vihreiden investointien moittimiseksi, ja ne pahimmillaan viivästyvät, kuten myös voivat viivästyä toiset tärkeät investoinnit, mitkä eivät pääse tälle ohituskaistalle. Ja lisäksi haluan mainita hallituksen politiikasta esimerkiksi sähköistämisen tuen, joka tuli päästökaupan kompensatiotuen tilalle, ja kun EU:n maksimi on 75 prosenttia, jota monet kilpailijamaamme hyödyntävät, kuten Saksa, niin täällä hallitus otti vain 25 prosenttia käyttöön, ja siinä on vielä leikkuri, mikä leikkaa tuesta, jos se nousee liikaa, niin tässäkin annamme taas kilpailijamaille kustannuskilpailuhyötyä. Ja tämä on se, mitä Perussuomalaiset vastustaa. Perussuomalaiset ei vastusta tekniikan kehittymistä, [Satu Hassin välihuuto] mutta vastustamme ideologista ja tiukkaa sääntelyä, joka lisää niin teollisuuden, maatalouden kuin ihmisten elämisen kustannuksia.

Ministeri Kurvinen puhui MISUsta eli maankäyttösektorin ilmastosuunnitelmasta, ja tässäkin on esimerkiksi vetytalous, mikä on ihan tavoiteltavaa, mutta meidän täytyy siinäkin katsoa, miten teemme sen uusiutuvan energian lisärakentamisen ja kuinka paljon sen sallimme aiheuttaa vaikkapa metsäkatoa, jota toisaalla koitetaan hillitä. Kotimaakunnassani Satakunnassa pelkästään kaksi aurinkopaneelihanketta on kaatamassa metsää yli 1 000 hehtaaria. [Toimi Kankaanniemi: Ohhoh!] MISUssa on maankäyttösektorin tavoitteena, esimerkiksi ehkäisemällä metsien raivaamista pelloiksi, [Puhemies koputtaa] saada ilmastopäästöjä. Miksi se sallitaan uusiutuvan energian lisärakentamisen kohdalla, siis metsäkadon aiheuttaminen? — Kiitos, arvoisa puhemies.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Kivelä poissa. — Edustaja Peltokangas, olkaa hyvä.

14.41 Mauri Peltokangas ps: Arvoisa puhemies! Näin kättelyssä heti ensimmäisenä kannatan edustaja Hurun tekemää erittäin vastuullista esitystä.

Keskipitkän aikavälin ilmastopolitiikan suunnitelman laatimisesta on säädetty ilmastolaissa. Järjestyksessään toisen keskipitkän aikavälin ilmastopolitiikan suunnitelman lähtökohtia ovat Euroopan unionin komission ehdottama vuoden 2030 kiristynyt päästövähennystavoite ja Marinin hallitusohjelman ilmastolinjaukset. Hallitusohjelmassa tavoitteeksi on asetettu, että Suomi on hiilineutraali vuoteen 2035 mennessä. Nyt jo jokainen sen tietää, että tuo tavoite on mahdoton, ja mikäli se väkisin runnetaan läpi, niin siinä käy sitten suomalaiselle teollisuudelle ja maataloudelle köpelösti.

Perussuomalaisten valiokuntaryhmä näkee, että viime aikoina käsittelyssä olleet energia- ja ilmastopoliittiset esitykset kautta linjan ja nyt käsittelyssä oleva ilmastopolitiikan suunnitelma ovat lisänneet asianomaisten politiikan sektoreiden yhteiskunnallista näkyvyyttä mutta lisänneet samalla huomasti kansalaisten elämisen, asumisen ja liikkumisen kustannuksia. Tämä on siis aivan toisin kuin hallitus lupaa itse selonteossa, jossa mainitaan seuraavaa: ”Keskipitkän aikavälin ilmastopolitiikan suunnitelman valmistelun yhtenä lähtökohtana on ollut mahdollisimman oikeudenmukainen siirtymä kohti vähähiilistä yhteiskuntaa.” Hallitus puhuu täten, ainakin osin, muunneltua totuutta.

Arvoisa puhemies! Niin ikään valiokuntaryhmämme katsoo, että nykytilanteessa Suomen pitkät etäisyydet markkinoille ja riippuvuus merikuljetuksista sekä talvimerenkulusta asettavat kotimaisen vientiteollisuuden jo nyt muita maita alttiimmaksi päästöohjauksesta seuraaville kustannusnousuille. Globaaleilla markkinoilla kilpaileva vientiteollisuutemme ei pysty viemään kuljetusten kustannusten nousua hintoihin. Tähän kun vielä lisätään EU:n

Pöytäkirjan asiakohta PTK 173/2022 vp

Fit for 55 -ilmastopaketti ja sen vaikutukset, niin tietty teollisuudenalat ja vientisektori kärsivät todellisesta kilpailukykyhaitasta.

Perussuomalaiset eivät ole kiristystoimiin valmiita, etenkin kun jo nyt on myös tiedossa, että osaltaan vihreä siirtymä on heikentänyt Suomen kilpailukykyä, mikä on johtanut siihen, että olemme menettäneet laajasti tuotantoa muihin maihin. Jotain tilanteen älyttömyydestä kertoo, että jopa valtio-omisteinen Neste sulki Naantalista jalostamon mutta investoi samaan aikaan Rotterdamiin Hollantiin.

Valiokuntaryhmänä haluamme muistuttaa siitä, että sektorilla tehdään yhä enemmän lyhytnäköisiä päätöksiä ja päällekkäistä sääntelyä, joissa ei oteta seurauksia kunnolla huomioon mutta joilla ajetaan etenkin Suomen kannalta merkittäviä teollisuudenaloja ahdinkoon.

Haluamme sekä valiokuntaryhmänä että eduskuntaryhmänä nostaa poliittiseen keskusteluun vielä sen, että maatalous ja turvetuotanto ovat olleet näytelmässä pahisten roolissa jo pitkään. Nyt Euroopan unionin torahampaisiin ovat joutuneet myös Suomen metsät ja metsätalous. Metsäpolitiikka on ehdottomasti säilytettävä kansallisissa käsissä edelleen. Suomen on otettava aimo harppaus kohti sinivalkoista siirtymää ja muutettava ilmastopolitiikan suunta EU-keskeisyydestä Suomi-keskeiseksi.

Huoltovarmuudenkin kannalta oleellista energian suhteen on monitahoisuus. On tärkeää, että energiantuotannossa ei laiteta kaikkia munia yhteen koriin vaan tuotantotapoja on useita. Silti on yksi yli muiden: ydinvoima. Ydinvoima on paitsi päästötöntä myös kustannustehokasta, ja uraania on louhittavissa myös Suomen kallioperästä. Katseet tulee kääntää kotimaisiin energianlähteisiin, kuten metsäsektorin sivuvirtoihin ja turpeeseen. Turve tulee tuoda takaisin energiavalikoimaan ja kasvattaa sen roolia. Henkilökohtaisesti olisin valmis tuplaamaan sen, ja hallituksen tekemät tepposet turvetuottajille tulisivat täysimääräisenä korvata.

Isossa kokonaiskuvassa perussuomalaisille on täysin sietämätöntä, että Suomen ilmastopolitiikkaa sanellaan Euroopan unionista käsin ja että sitä toteutetaan kansallisestikin vihreä aate edellä ja silmät ummistaen niin taloudellisilta kuin sosiaalisiltakin seurauksilta. Perussuomalaisten ilmastopolitiikka lähtee sinivalkoisista lähtökohdista, joissa kaikki kulminoituu kotimaisuuteen ja suomalaisten hyvinvointiin.

Edellä mainitun johdosta emme todellakaan voi olla hyväksymässä hallituksen ylikireää ilmastopolitiikkaa ja sen seuraamuksia. Edustaja Huru toi hyvin esiin meidän vastalauseemme. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Aittakumpu, olkaa hyvä.

14.46 Pekka Aittakumpu kesk: Arvoisa puhemies! Tilannehan on tällä hetkellä se, että Suomeen on tulossa historiallisen paljon uusia investointeja, joista valtaosa perustuu juurikin niin sanottuun vihreään siirtymään. Tämä on tosiasia myöskin meillä Pohjois-Suomessa, jossa olemme saaneet ihastella ja äimistellä ja ihmetelläkin, kuinka paljon meille on uusia investointeja tulossa. Siellä yritykset kertovat, että nyt on vahva työvoimapula. Työntekijöitä tarvitaan niin teollisuuteen kuin muillekin aloille. Tässä keskustan linja hallituksessa on tietysti ollut tämän kauden selvä, ja olemme tukeneet näitä erilaisia investointeja. Nyt tälle vuodelle saimme muun muassa kotikaupunkiini Ouluun Poikkimaantien le-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 173/2022 vp

vennyksen, joka auttaa sitten Stora Ensoa tekemään Ouluun merkittävän, puolen miljardin kartonkikoneinvestoinnin, joka myöskin perustuu kestäväälle metsienkäytölle.

Arvoisa puhemies! Keskustalle asia on tosiaankin selkeä: Luontoa on sekä viljeltävä että varjeltava. Käytämme luontoa ja metsiämme kestävästi. Samalla on oltava realistinen eli tehtävä sellaisia toimia, jotka oikeasti vaikuttavat ja tuntuvat. On esimerkiksi selvä, että maatalouttamme ei pidä ajaa alas, sillä jokainen suomalainen tarvitsee ravintoa syödäkseen. Metsiämme ei pidä museoida vaan käyttää kestävästi, kuten tähänkin asti. Sekä maataloutta että metsätaloutta voimme edelleen kehittää yhä paremmaksi ja yhä laadukkaammaksi, ja tässä Suomella on valtavat mahdollisuudet siinä, että voimme viedä osaamistamme muuallekin. Tämä kaikki hyödyttää paitsi ilmastoa myös maamme taloutta. Esimerkiksi öljypohjaisia muovituotteita ollaan nyt yhä enemmän korvaamassa puulla, puusta valmistetuilla materiaaleilla.

Arvoisa puhemies! Nostan tästä keskipitkän aikavälin ilmastopolitiikan suunnitelmasta yhden tärkeän linjauksen: Suomi tulee edistämään biokaasun tuotantoa ja käyttöä toimeenpanemalla biokaasuohjelmaa. Ylipäätään biokaasu ja sen edistäminen on tässä hyvin nostettu esille. Esimerkiksi työkoneiden polttoöljynkäytön vähentämistavoitteisiin voidaan vastata biokaasun käyttöä lisäämällä.

Arvoisa puhemies! Kotimaisen biokaasun hyödyntäminen liikenteessä on kiertotaloutta parhaimmillaan. Biokaasua voidaan tuottaa lähes kaikesta eloperäisestä materiaalista, kuten biojätteestä, jätevesilietteestä, lannasta ja teollisuuden sivutuotteista. Keskustan linja on, että metsäbioenergialla myös voidaan nopeuttaa irtautumista fossiilienergiasta ja korvata Venäjältä tuotua puuta ja energiaa, ja siksi muun muassa bioenergian verotusta ei saa laajentaa.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Otetaan tähän väliin aikataulusyistä ministeri Ohisalon puheenvuoro. Ministeri Ohisalo, minuutti, olkaa hyvä.

14.49 Ympäristö- ja ilmastoministeri Maria Ohisalo: Arvoisa puhemies! Kiitokset edustajille.

Ehkä tässä edustaja Hurulle erityisesti. Mainitsitte tämän do no significant harm -periaatteen, eli 'ei merkittävää haittaa'. Siinähan on kyse siitä, että haluamme, totta kai, tänne hankkeita, jotka yhtäältä vihreän siirtymän hengen mukaisesti vähentävät päästöjä, tuovat meille uusia työpaikkoja mutta joissa huomioidaan myös se ympäristön kantokyky ja se ympäristön kuormitus. [Petri Hurun välihuuto] Ja sen lisäksi vihreässä siirtymässä on kyse myös kiertotaloudesta, siitä että materia kiertäisi entistä vahvemmin, niin ettemme aina joutuisi haalimaan neitseellisiä mineraaleja, materiaaleja entistä enemmän. Eli on järkevää huomioida myös ympäristön kuormitus tässä.

Ja jos perussuomalaisia ympäristön kuormitus näin kiinnostaa, niin toivotan tervetulleeksi puolustamaan hallituksen luonnonsuojelutoimia, joita olemme tällä kaudella vahvasti tehneet: panostaneet historiallisen paljon luonnonsuojeluun, tehneet uuden luonnonsuojelulain, perustaneet uusia suojelualueita, kansallispuistoja. Tervetuloa lämpimästi mukaan.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Annan nyt tässä vaiheessa poikkeuksellisesti edustaja Hurulle minuutin vastauspuheenvuoron.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 173/2022 vp

14.50 **Petri Huru ps** (vastauspuheenvuoro): Kiitos, arvoisa herra puhemies! Kiitos ministerille kutsusta tulla keskustelemaan. Nimenomaan tämä do no significant harm, 'ei merkittävää haittaa', oli se, mitä asiantuntijat kritisoivat, sitä, että se pahimmillaan estää näitä vihreitä investointeja. Ja emme me vastusta luonnonsuojelua tai mitään muitakaan toimia. Haluamme, että ne ovat kustannustehokkaita, järkeviä, että suomalaisten kustannukset eivät kasva liikaa ja että suomalaisen teollisuuden kilpailukyky säilyy markkinoilla.

Oma asiansa on tämä luvitusjärjestelmä, juuri tämä, johon siis vihreät ohituskaistat siirtyvät. Hyvä esimerkki siitä, miten sen ei kuulu toimia, on Harjavallassa BASFin tehdas, kun valmis tehdas, akkumateriaalitehdas, seisoo siellä ilman käyttö lupaa. Tämä toiminta on järjetöntä, ja siksi haluamme tähän maalaisjärkeä ideologian sijaan. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Ministeri Ohisalo, vielä minuutti.

14.51 **Ympäristö- ja ilmastoministeri Maria Ohisalo:** Arvoisa puhemies! Olen itsekin käynyt paikan päällä Harjavallassa tutustumassa tähän hankkeeseen, ja sehän on käynnistynyt paljon ennen näitä lainsäädäntöhankkeita, joihin nyt edustaja täällä viittaa, eli tässä periaatteessa ja tässä hankkeessa ei itse asiassa nyt ole kyse samasta asiasta. Valitettavasti siellä lupaprosessissa on ollut aidosti sellaisia ongelmia, että ei olla käyty tarpeeksi perusteellisesti läpi kunnan kanssa niitä keskusteluja — ollaan pohjavesialueella ja mitä muita kysymyksiä siellä onkaan ympäristönsuojelun näkökulmasta. On selvää, että meille kannattaa tänne... Niin kuin tässä ministerikollegan kanssa keskusteltiin, meille on tulossa siis kymmenien miljardien edestä näitä vihreän siirtymän investointeja. [Petri Hurun välihuuto] Ne tulevat tuottamaan meille uutta työllisyyttä, uusia verotuloja, uusia työntekijöitä, ja meidän kannattaa näitä toivottaa tervetulleeksi, mutta niin, että ne ovat ympäristön sallimissa rajoissa. Vihreässä siirtymässä ei ole kyse vain tästä päästöjä vähentämispuolesta.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Näin, kiitoksia ministerille. — Ja sen jälkeen mennään eteenpäin. — Ledamot Kvarnström, var vänlig.

14.52 **Johan Kvarnström sd:** Arvoisa puhemies, ärade talman! Vi har flera viktiga klimatpolitiska ärenden på dagordningen i dag, alltså den klimatpolitiska planen på medellång sikt, klimatplanen för markanvändningssektorn och den nationella planen för anpassning till klimatförändringar. Allvaret kan inte understrykas nog: Flera graders global uppvärmning pågår och det är på sikt oförenligt med organiserade civilisationer. I förhållande till det hotet har reaktionerna världen över varit minst sagt otillräckliga.

Vi har i Finland en tydligt utstakad väg fram mot att bli ett klimatneutralt välfärdsland 2035 och den ska vi hållas kvar på, för även om utmaningarna är stora är alternativet, att backa och ge upp, bara sämre, dyrare och ansvarslost. En rättvis grön omställning ligger i allas intresse. Den gör inte skada, men att inte genomföra en sådan vore ett katastrofalt misstag.

Arvoisa puhemies! Tilannekuva on monella tavalla muuttunut merkittävästi, mutta ilmaston muutokset jatkuvat edelleen tahdissa, joka pitkässä juoksussa on ristiriidassa järjestyneen sivilisaation kanssa — niin vakavasta asiasta on kyse. Ilmaston muutokset ovat edenneet niin pitkään, että me jo nyt tarvitsemme ilmastomuutoksen sopeutumissuunnitelmaa täällä Suomessa.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 173/2022 vp

Arvoisa puhemies! Mielestäni on tärkeää, että ympäristövaliokunta KAISU-mietinnössään korostaa, että kaikkien toimenpiteiden akuutin energiakriisin hoitamiseksi tulee olla väliaikaisia eikä ilmastopolitiikan johdonmukaisesta pitkän ajan linjasta tulee tinkiä. Tinkimätön hiilineutraalisuustavoitteen toteuttaminen merkitsee samalla energiamurroksen edellyttämien päästöttömien ratkaisujen ja investointien potentiaalın kasvua. Fossiilisten polttoaineiden käytön vähentäminen ja korvaaminen omalla puhtaan energian tuotannolla tukee puhtaisten ratkaisujen suhteellista kilpailukykyä ja myös huolto- ja toimitusvarmuutta.

Vastalauseen mukaan vihreä siirtymä on heikentänyt Suomen kilpailukykyä. Elinkeinoelämän viesti ilmastopolitiikasta on minun käsitykseni mukaan kuitenkin aivan erilainen kuin vastalause antoi ymmärtää. Käsitykseni mukaan Suomen elinkeinoelämä haluaa selkeää, ennustettavaa ja juuri kunnianhimoista ilmastopolitiikkaa. Se luo investointeja ja uusia työpaikkoja ja on koko yhteiskunnan intressissä. Emme paranna Suomen kilpailukykyä sillä, että ottaisimme askeleen taaksepäin ja luopuisimme nykyisestä linjasta. Emme paranna Suomen kilpailukykyä sillä, että tekisimme Suomesta enemmän riippuvaisen öljyn, kaasun ja kivihiihen tuonnista. Emme paranna ihmisten ostovoimaa sillä, että olisimme enemmän riippuvaisia fossiilisista energiamuodoista. Päinvastoin, maat, jotka ovat semmoisessa tilanteessa, kärsivät pahemmasta inflaatiosta tällä hetkellä.

Olen kuitenkin samaa mieltä siitä, että lainsäädännön EU-tasolla pitää tunnistaa Suomen kansalliset olosuhteet ja erityispiirteet. Ja kyllä, tarvitaan aktiivista EU-vaikuttamistyötä. Mielestäni on tärkeää, että pyrimme vaikuttamaan siihen, että koko EU:n ilmastotavoitteet olisivat kunnianhimoisemmat. Se olisi vastuullinen linja, jota maailma tällä hetkellä kaipaa.

Arvoisa puhemies! Tällä hetkellä meidän kulutuksemme ei ole kestävällä tasolla. Ympäristövaliokunnan KAISU-mietinnön mukaisesti pidän hyvänä, että keskipitkän aikavälin ilmastopolitiikan suunnitelmassa tarkastellaan kulutuksen merkitystä ja kulutusta koskevaa tutkimusta perusteellisesti. Tässä kontekstissa oikeudenmukaisuus on äärimmäisen tärkeä. Aivan keskeinen lause mietinnössä on, että ilmastotoimia tulisi edistää tukien, määräysten ja verojen tasapainoisena yhdistelmänä niin, että ne kannustavat aidosti ilmastotoimiin ja niiden hyväksyttävyyttä säilyy. Päästövähennykset tulisi saavuttaa mahdollisimman alhaisella kustannusrasituksella, kansalaisten osallistamisella ja tarvittaessa taloudellisilla kompensatioilla.

Ärade talman! Många som kritiserar den ambitiösa linjen vill att Finland ska ha samma klimatmål som EU, men om de verkligen skulle ta klimatförändringarna på allvar så skulle de nog i så fall försöka påverka EU i mer handlingskraftig riktning, men det gör de inte. Tvärtom, även på EU-nivå bromsar högerpopulister klimatpolitiken. Och jag förstår argumentet att det inte spelar någon roll för den globala uppvärmningen om så hela Finland lade lapp på luckan och stoppade all förbränning, men det håller ändå inte.

För det första kan alla länder, delstater, regioner och städer komma med ursäkten att deras utsläpp allena inte avgör frågan. För det andra utgörs klimatkrisen av de kumulativa utsläppen, och alla utsläpp spelar en roll. För det tredje är det viktigt att understryka att vårt mål inte bara är att få ner utsläppen tillräckligt, utan att lyckas med det och vara ett välfärdssamhälle. Då kan vi bidra med exemplens makt och teknik samt gynnas ekonomiskt av att gå i bränschen, samtidigt som vi axlar ansvar. För det fjärde är det givet att en omställ-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 173/2022 vp

ning kommer att ske förr eller senare, men i ett senare årtionde blir den mer abrupt, mindre välplanerad och mer kantad av tvång än incitament. — Kiitos, tack.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Hassi, olkaa hyvä.

14.58 Satu Hassi vihr: Arvoisa puhemies! Kiitos edustaja Kvarnströmille erittäin hyvästä puheenvuorosta. — Runsas neljä vuotta sitten Elinkeinoelämän keskusliitto ilmoitti tukemansa sitä, että Suomi harjoittaa kunnianhimoista ilmastopolitiikkaa, joka tähtää siihen, että Suomi tekee oman osuutensa ilmastomuutoksen pitämiseen alle puolentoista asteen. Kaikki silloiset eduskuntapuolueet yhtä lukuun ottamatta hyväksyivät yhteisen julistuksen kunnianhimoisesta ilmastopolitiikasta, joka oli paljolti pohjana nykyisen hallituksen ohjelman ilmastokohdille, joilla on ollut suuri vaikutus myös EU:n toimintaan. Suomihan oli reilut kolme vuotta sitten EU:n puheenjohtajamaa, ja Suomen puheenjohtajana EU päätti tiukentaa vuoden 2030 ilmastotavoitetta ja sitoutui hiilineutraaliuteen vuonna 2050. Tämän jälkeen suurin osa maailman maista on asettanut omat hiilineutraaliustavoitevuotensa. Tämä on minusta hieno esimerkki siitä, miten pieni Suomi voi vaikuttaa siihen, mitä koko maailmassa tapahtuu.

Ilmastotoimet ovat olleet käynnissä jo noin parikymmentä vuotta Suomessa, ja energia-alalla ilmastotyö on hyvässä vauhdissa. Energiateollisuuden tuoreen tiedotteen mukaan sähkön ja kaukolämmön tuotannon hiilidioksidipäästöt ovat huippuvuodesta, joka oli 20 vuotta sitten, alentuneet jo 74 prosenttia eli melkein kolmella neljäsosalla. Mutta sen sijaan maankäyttösektorin ja metsien hiilinielujen kohdalla tilanne ei ole läheskään yhtä hyvä.

Energia-alasta totean vielä sen, että kun viime vuonna tuulivoima tuotti keskimäärin 1 200 megawattia, niin tämän vuoden alkuvuikoina tuulivoima on tuottanut jo 2 400 megawattia keskimäärin eli puolitoistakertaisesti sen, mitä Olkiluoto kolmonen tulee tuottamaan sitten, kun se käynnistyy. Tämä kuvaa sitä, miten isoa tuulivoimaan investoiminen tänä päivänä on, kuten monet kollegat ovat jo sanoneet. Elinkeinoelämän keskusliittokin on todennut, että tuulivoima on se asia, mihin tällä hetkellä Suomessa investoidaan isosti, ja se mahdollistaa myös monia muita investointeja, esimerkiksi vetyyn.

No, Suomen kansallinen hiilineutraaliustavoite perustuu oletukseen, että meillä säilyy merkittävä hiilinielu, joka meillä on aikaisemmin ollut suuruusluokkaa noin 20 miljoonaa tonnia vuodessa. Myöskin tätä vuosikymmentä koskeva EU-sitoumus perustuu tähän oletukseen. Kuten kaikki tiedämme, on ollut erittäin ikävä uutinen, että Suomen metsien hiilinielu on romahtanut varsin pieneksi, niin että maankäyttösektori kokonaisuutena on muuttunut päästölähteeksi. Se tarkoittaa sitä, että maankäyttösektorin ilmastosuunnitelma, johon valiokuntien mietinnöt perustuvat, pitää pikimmiten päivittää ja pitää oikeasti tarttua tilanteen korjaamiseksi kaikkiin niihin mahdollisuuksiin, mitä on olemassa.

Esimerkiksi maatalouden päästöt eivät tämän vuosituhannen aikana ole juurikaan laskeutuneet, ja vähän yli puolet maatalouden päästöistä tulee turvepohjaisten peltöjen maaperästä. Esimerkiksi luonnonvarojen tutkimuskeskus Luke on esittänyt hyviä näkemyksiä siitä, miten taloudellisesti fiksuimmalla tavalla, säilyttäen kotimaisen ruuantuotannon, voimme korjata tätä tilannetta.

Metsien osalta kasvuoletukset ovat olleet yloptimistisia. Tutkijoiden mukaan tärkeimmät syyt tähän nielujen isoon pienenemiseen ovat olleet liian voimakkaat hakkuut mutta myöskin metsien kasvun aleneminen, joka osittain johtuu ilmastomuutoksesta mutta osit-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 173/2022 vp

tain siitä, että metsien harvennusta on tehty liian rankalla kädellä. Maankäytön muutosmaksu, mikä on keskustelussa jo tuotu esille, on yksi asia, mikä on syytä seuraavalla eduskuntakaudella toteuttaa, mutta monia muitakin toimia tarvitaan.

Arvoisa puhemies! Totean vielä, että kun vähän vajaa vuosi sitten Venäjä aloitti suurhyökkäyksen Ukrainaan, olemme oppineet, että ilmastotoimet ovat paitsi sivilisaation tulevaisuuden perustamista [Puhemies koputtaa] myös perinteisessä mielessä turvallisuustekijä, kun ripeästi irtaudumme riippuvuudesta fossiilista polttoaineista.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Edustaja Multala, olkaa hyvä.

15.03 Sari Multala kok: Arvoisa puhemies! Keskipitkän aikavälin ilmastosuunnitelma, jossa linjataan sitä, missä mennään ilmastopolitiikan kanssa ja minkälaisia tavoitteita meillä on ja miten niihin päästään, on osaltaan ihan hyvää luettavaa, mutta sitten toisaalta myös huolestuttaa siitä näkökulmasta, että todellakin laskelmat esimerkiksi maankäyttösektorin hiilinieluista ovat menneet, voi sanoa, melkein kokonaan uusiksi, ja sen vuoksi tuo hiilineutraalisuustavoitteen saavuttaminen on siinä mielessä haastavampaa, kun näillä metsien hiilinieluilla ei samaan tapaan voida enää olettaa kompensoitavan kaikkia syntyviä päästöjä esimerkiksi liikenteestä. Hyvä asia kuitenkin on se, että päästöjen vähentämisessä edetään ja on onnistuttu osoittamaan, että talouskasvu ja päästöjen vähentäminen voidaan kytkeä irti toisistaan eli samaan aikaan voidaan tavoitella talouskasvua ja työpaikkoja ja vähentää päästöjä. Tämä on erittäin hyvä uutinen, ja kuten tässä on monessa puheenvuorossa kuultu, niin se myös tuo Suomeen työtä ja yrittäjyyttä, kun tällä polulla pysytään.

Arvoisa puhemies! Parhaimpia olisivat kuitenkin sellaiset keinot, jotka samanaikaisesti voisivat vähentää päästöjä ja mahdollisesti myös parantaa luonnon tilaa ja ehkäpä myös toimia jo osaltaan kannustimina — kun tässä maankäyttösektorissa puhutaan myös maataloudesta — maatalouden kannattavuudelle. Yksi tällainen keino on lannan kierrätys, eli kun eläintiloilta syntyy lantaa, jota helposti on levitelty pelloille ja osin vähän liikaakin, niin että siitä lannasta syntyvää lannoitetta tulee sinne peltoihin liikaa, niin nyt tähän on kehitetty tuki, jolla voidaan lantaa kierrättää biokaasuksi tai sitten suoraan lannoitteeksi. Tämähän on kaikkien etu, sillä silloin ne fosforilannoitteet pysyvät siellä pellossa ja vilja kasvaa nopeammin mutta toisaalta ravinnevalumat esimerkiksi vesistöihin pienenevät.

Aiemmin on ollut niin, että tämä tuki on suunnattu pelkästään biokaasuttamiseen, mikä on tietenkin hyvä, mutta ongelmaksi oli noussut se, että tämmöiseen suoran lannan kierrättämiseen esimerkiksi näissä kanaloissa, joista syntyy paljon kuivaa kanankakkaa, sitä ei ole voitu käyttää. Mutta ymmärsinkö nyt oikein ja kysyn, kun ministeri istuu täällä aitiossa, että tämä ongelma on nyt ratkaistu, että jatkossa tätä tukea voidaan käyttää myös suoran lannoitteen prosessointiin ja tässä ei enää ole tällaista ongelmaa, joka on esimerkiksi Varsinais-Suomessa estänyt yhden tällaisen tilan investoinnin tai hidastuttanut sitä, kun tämä biokaasutus on ollut se tämän tuen aiempi peruste, mutta nyt voitaisiin käyttää tätä tukea sen investoinnin edistämiseen, kun sitä voidaan käyttää suoraan tämän lannoitteen tuotantoon?

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Edustaja Elo, olkaa hyvä.

15.06 Tiina Elo vihr: Arvoisa puhemies! Ylen Taloustutkimuksella teettämän kyselyn mukaan yli 80 prosenttia suomalaisista on huolissaan ilmastonmuutoksesta tai luontoka-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 173/2022 vp

dosta. Etlan syksyisen päästöennusteen mukaan Suomen ilmastopäästöjen arvioidaan alenevan keskimäärin noin 5 prosenttia vuodessa seuraavan viiden vuoden ajan. Tutkimustieto osoittaa, kuten täällä on jo todettu, että hiilinielujen romahdettua meidän hiilineutraaliustavoitteemme uhkaa karata ulottumattomiin. Me tarvitsemme sekä uusia päästövähennystoimia että hiilinielujen vahvistamista, ja tämän yhtälön äärellä nyt tänään keskustelemme Suomen ilmastopolitiikan kokonaisuudesta, kun käsiteltävänä on kolme keskeistä työkalua: keskipitkän aikavälin ilmastopolitiikan suunnitelma, maankäyttösektorin ilmastosuunnitelma sekä kansallinen ilmastomuutoksen sopeutumis suunnitelma. Ympäristövaliokunnassakin, kun näitä käsiteltiin, todettiin, että tätä ilmastopolitiikan kokonaisuutta on tarpeen ehkä virtaviivaistaa. On hyvä, että nämä ovat nyt täällä yhdessä käsittelyssä mutta että hahmotamme koko ajan sitä kokonaisuutta, missä kuljemme.

No, fokuksen ilmastotyössä tulee edelleen olla fossiilisista luopumisessa. Varsinkaan nyt, kun hiilinielu on romahtanut, emme sen jälkeen maankäyttösektorin joustojen varaan voi laskea. Keskipitkän aikavälin ilmastosuunnitelmassa linjataan taakanjakosektorin päästövähennystoimista. Tehokkaampia toimia tarvitaan edelleen erityisesti liikenteen ja maatalouden päästöjen vähentämiseen. Liikenteen osalta ilmastopaneeli on ehdottanut, että liikenteen kansallisen päästökaupan käyttöönottoa tulisi harkita tarvittavana perälautana, jos päästövähennyksiin ei muuten päästä. Se loisi kannustimia sekä jakelijoille että autoilijoille päästöjen vähentämiseen. On niin, että mitä nopeammin autokannan sähköistymistä saadaan edistettyä, sitä pienemmäksi tällaisen päästökaupan kustannusrasite jäisi. Ja erityisesti kaupunkialueella on panostettava joukkoliikenteeseen, pyöräilyyn ja kävelyyn, jotta yksityisautoilulle on vaihtoehtoja.

Maatalouden osalta olemme tilanteessa, jossa alkutuotannon heikko kannattavuus hidastaa ja vaikeuttaa ilmastotoimia tiloilla, ja tämä on onneton tilanne ihan kaikille. Tarvitsemme ratkaisuja, jotka samaan aikaan helpottavat maataloustuottajien ahdinkoa ja vähentävät ilmastopäästöjä. Kasvihuonekaasupäästöjen merkittävä vähentäminen suomalaisessa ruokajärjestelmässä edellyttää laajamittaisia toimia turvemailla sekä kotieläinperäisten tuotteiden kulutuksen vähentämistä. Tässä kaksi isoa, merkittävää keinoa.

Luomalla positiivisia kannustimia, tehostamalla esimerkiksi hiiliviljelyä, maaperän hiilensidontaa, voitaisiin maataloussektorin päästöjä vähentää selvästi suunnitelmia enemmän. Keinot ovat jo olemassa, kuten edustaja Hassikin hyvin puheessaan viittasi. Nyt ne vain pitäisi laittaa toimeen. Ja maataloustukia ohjaamalla me voidaan ohjata tai tukea tätä siirtymää ilmastokestävään ruuantuotantoon ja samalla vahvistaa kotimaista ruuantuotantoa ja huoltovarmuutta.

Arvoisa puhemies! Maankäyttösektorin ilmastosuunnitelma on osoittautunut auttamatta vanhentuneeksi. On selvää, että tarvitsemme pikaisesti tämän ohjelman päivityksen. Hiilinielujen pelastaminen vaatii nyt vastuullista metsäpolitiikkaa. Nielujen kääntyminen päästölähteeksi on merkki siitä, että emme käytä metsiämme kestävästi. Meidän on arvioitava nykyistä tarkemmin, miten saamme mahdollisimman suuren arvonlisän irti rajallisesta, arvokkaasta luonnonvarastamme, puuraaka-aineesta, niin että hiilinielut ja luonnon monimuotoisuus vahvistuvat.

Arvoisa puhemies! Ilmastotoimien valinnassa ja ilmastomuutoksen vaikutuksiin sopeutumisessa on tärkeä huomioida alueelliset erot. Ratkaisut kaupungeissa ovat hyvin erilaisia kuin maaseudulla ja sopeutumisen tarpeet vaihtelevat alueellisesti. On tärkeää, että tunnistamme eri alueiden tarpeet ja tuemme ja mahdollistamme erilaiset ratkaisut. Koska monet ilmastomuutoksen hillintä- ja sopeutumistoimet ovat korostetun paikallisia, on toi-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 173/2022 vp

mien suunnitteluun ja toteutukseen otettava paikalliset, alueelliset toimijat — kunnat, kaupungit ja muut alueen toimijat, elinkeinoelämä toki myös — vahvasti mukaan.

Ilmastopolitiikan on oltava avointa ja osallistavaa. Meidän on pystyttävä osoittamaan ilmastomuutoksesta huolestuneille kansalaisille, että pidämme huolen siitä, että päätetyt toimet ovat riittäviä ilmastotavoitteiden saavuttamiseen — siihen meitä velvoittaa myös ilmastolaki.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Näin. — Ja nyt ministeri Kurvisen aikataulun mukaan kaksi minuuttia, olkaa hyvä.

15.11 Maa- ja metsätalousministeri Antti Kurvinen: Kiitoksia, herra puhemies! Minusta tämä käyty keskustelu tähän asti on niin kuin pienoismalli siitä keskustelusta, mitä käydään ilmastomuutoksen ja ilmastopolitiikan ympärillä Suomessa ja ehkäpä laajemminkin Euroopassa. Tässäkin asiassa mielestäni keskitie on se oikea tie. Tämä ei varmaan ollut kellekään mikään valtaisa yllätys, että näin katson.

Mutta ensinnäkin kyllä haluan sanoa perussuomalaisille sen, että olen ihan samaa mieltä kuin edustaja Peltokangas siitä, että me tarvitaan puun käyttöä, turpeen käyttöä energiaksi. Mutta kyllähän nämä kauhukuvat siitä, että nyt jo jollakin tavalla se, että kun me rakennetaan vihreää taloutta, vihreyden teollistamista, niin se suistaa meidän elinkeinoelämää maatalouden vaikeuksiin, eivät kyllä pidä todellakaan paikkaansa. Voin kertoa tältä viikolta ihan case-esimerkin, ja tässä nojaan hieman tähän edustaja Multalankin hyvään puheenvuoroon: Kävin tällä viikolla Jalasjärvellä maatilalla, jolla on kyetty kannattavuutta parantamaan juuri tällä vihreällä siirtymällä. Aurinkopaneeleilla saadaan sähköä, sitten on korvattu biokaasulla juuri mitä tässä puhuttiin — siellä on sikoja ja lypsykarjaa — sillä lannalla. Lannasta vielä: biokaasulla on korvattu polttoaineiden käyttöä työkoneissa. Tällaista järkevää ilmastopolitiikkaa, fiksua, markkinalähtöistä, talouslähtöistä ilmastopolitiikkaa me tarvitaan, ja minä uskon, että sillä pystytään myös pysäyttämään ilmastomuutos ja tekemään puhtaampaa tulevaisuutta. Ei kai meidän, hyvänen aika, hyvät perussuomalaiset, pidä olla entistä riippuvaisempia öljystä, mitä tuodaan Arabiasta ja Venäjältä ja Jenkeistä ja ties mistä. [Petri Hurun välihuuto] Nimenomaan kotimaista energiaa on se vihreä siirtymä. [Toimi Kankaanniemi: Ei ole sellaista esitetty!]

Sen totean kuitenkin nyt tässä — muun muassa ympäristövaliokunnan varapuheenjohtaja Elo käytti erittäin hyvän puheenvuoron ja asiantuntevan puheenvuoron — [Puhemies koputtaa] että kyllä meidän metsiämme hakataan mielestäni yleisesti ottaen kestävästi. Meillä kasvaa puu enemmän kuin vuodessa hakataan, ja me tarvitaan puuta energiaksi, me tarvitaan puuta korvaamaan muoviperäisiä tuotteita meidän kulutuksessamme.

Edustaja Multalalle totean, vaikka hän ei ole paikalla, tiiviisti, ja hän voi vaikka lähestyä minua sähköpostilla tai soittaa, mikä tarkemmin on kysymys, mutta biokaasuinvestointien tuen osalta pyritään niitä kehittämään. Siellä on kapeikkoja edelleen. Mutta hän voisi palata tarkemmin tähän yhden tilan kysymyksen. — Kiitoksia. [Vastauspuheenvuoropyyntöjä]

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Nyt emme ota tässä debattia, mennään eteenpäin puheenvuoroissa. Edustaja Reijonen, poissa. — Edustaja Hoskonen, olkaa hyvä. — Nyt meni väärinpäin. Edustaja Honkasalo ensin. Anteeksi, edustaja Hosko-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 173/2022 vp

nen. [Hannu Hoskonen: Ei mitään ongelmaa, kävelen tässä muuten vaan!] — Liikunta tekee hyvää.

15.14 Veronika Honkasalo vas: Arvoisa puhemies! Ilmatoon ja luontoon liittyvät kysymykset liittyvät vahvasti perus- ja ihmisoikeuksiin, turvallisuuteen sekä talouteen. Voimme olla iloisia Suomessa siitä, että luonto on monille kansalaisille tärkeä asia. Suomi on alueellisesti iso maa, ja monet meistä pitävät itsestäänselvyytenä, että saamme nauttia puhtaasta ilmasta ja monimuotoisesta luonnosta. Puhdas ilma ja monimuotoinen luonto eivät kuitenkaan ole itsestäänselviä asioita. Oikeus terveelliseen ympäristöön on turvattu perustuslaissa jokaiselle, mutta samanaikaisesti perustuslaissa kaikille asetettu vastuu luonnosta ja sen monimuotoisuudesta sekä ympäristöstä tarkoittaa, että meidän on tehtävä ratkaisuja, jotka tukevat ihmisten perusoikeuksia sekä turvaavat luontoa ja ympäristöä parhaalla mahdollisella tavalla. Tällöin lähtökohtana on oltava ympäristö ja sen asettamat rajat, ei taloudelliset voitot tai yritysten intressit.

Arvoisa puhemies! Asetelma, jossa ympäristö ja ilmasto määrittelevät talouden rajoja, ei ole mahdoton vaan riippuvainen poliittisten päätöksentekijöiden tahtotilasta. Ilmastonmuutoksen torjuminen vaatii taloudellisia investointeja esimerkiksi puhtaaseen energiaan sekä kiertotalouteen. Ilmaston kestävä energiatuotanto ja kiertotalous luovat uusia työpaikkoja, millä on luonnollisesti positiivisia vaikutuksia työllisyystilanteeseen ja talouteen. Fossiilitalous ei ole pelkästään ilmaston, ympäristön tai työllisyyden näkökulmasta kestävä ratkaisu, vaan se vaikuttaa myös Suomen ulkoiseen ja sisäiseen turvallisuuteen sitä heikentäen. Toivon, että viimeistään käynnissä olevan energiakriisin myötä poliittinen tahdotila alkaa löytää konsensusta siihen, että ensisijaisia ja valtiota turvaavia toimia tulisi olla fossiiliriippuvuuden katkaiseminen.

Oikeudenmukainen ympäristö- ja ilmastopolitiikka lisää ihmisten hyvinvointia ja vähentää yhteiskunnan eriarvoisuutta, mitkä parantavat myös Suomen sisäistä turvallisuutta. Ajankohtaisessa ulko- ja turvallisuuspoliittisessa keskustelussa on huomioitava nykyistä enemmän perinteisten ulko- ja turvallisuuspoliittisten uhkien lisäksi Suomea uhkaavat ilmastonmuutoksen ja luontokriisin uhat.

Arvoisa puhemies! Ilmasto- ja ympäristöpolitiikan on oltava kunnianhimoista sen vaikuttaessa vahvasti talous- ja turvallisuuspoliittisiin kysymyksiin. Emme voi ohittaa planeettamme rajallisia resursseja, sillä nämä rajat tulevat vastaan ennemmin tai myöhemmin. Tällä hallituskaudella olemme ottaneet askelia oikeaan suuntaan monin eri keinoin, joista ilmastolain säätäminen on yksi isoimmista. Ilmastotoimia ei kuitenkaan ole riittävästi vuoden 2035 hiilineutraaliustavoitteen saavuttamiseksi, ja lisätoimia tarvitaan erityisesti maankäyttösektorille ja taakanjakosektorille. Metsien hiilinielujen romahtaminen ja maankäyttösektorin muuttuminen päästölähteeksi on erittäin surullinen uutinen, johon seuraavien hallitusten on suhtauduttava vakavasti. Suomella on edessään ratkaisun hetket, eikä aikaa ole enää paljon. Päästöjen vähentäminen ei yksinkertaisesti riitä, vaan meidän on pakko vahvistaa hiilinieluja ja pysyviä hiilivarastoja. Avainroolissa ovat metsät ja niiden käyttö. Luonnollisten hiilinielujen vahvistaminen on elintärkeä kysymys. Siksi on oleellista tehdä Metsähallituksen hakkuiden vähentämisestä erillinen päätös ja Metsähallituksen tuloutustavoitteita pitää keventää. On oleellista, että valtio itse on edelläkävijä ja lopettaa vanhojen metsien hakkuut välittömästi. Tarvitsemme myös kestävät ylärajat hakkuille valtakunnalliselle ja maakunnalliselle tasolle.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 173/2022 vp

Sitten, puhemies, lopuksi: Täällä on paljon puhuttu markkinaehtoisesta ilmastopolitiikasta, jopa talouslähtöisestä ilmastopolitiikasta. Me usein perustelemme ilmastopolitiikan tärkeyttä myös yritysten kasvupotentiaalilla ja elinkeinoelämän tarpeilla. On tietenkin tärkeää, että elinkeinoelämä on monella tapaa edelläkävijänä ja tässä vihreässä siirtymässä tosisiaan ja mukana, mutta pitää muistaa, että luonto ja ilmaston puolustaminen ovat myös itseisarvoja. Meidän on puolustettava ilmastoa ja tehtävä kaikkemme sen takia, että kyseessä on meidän planeetta. Kyseenalaistaisinkin hieman tämmöisen markkinaehtoisen lähestymistavan, sillä nimenomaan meidän elämäntapamme näissä rikkaissa länsimaissa, joka perustuu ja pohjautuu kulutukseen, [Puhemies koputtaa] myös tuhoaa ilmastoa ja luontoa. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Ja nyt, edustaja Hoskonen, liikkettä. [Hannu Hoskonen: Kiitoksia!]

15.19 Hannu Hoskonen kesk: Arvoisa herra puhemies! Edustaja Honkasalolle aluksi haluan todeta, että kun teidän mielestänne pitää Metsähallituksen mailla hakkuut lopettaa, niin te puhutte koko ajan itseänne pussiin. Kun me vanhat metsät jätämme lahoamaan, me tuhoamme hiilinielua yhä tehokkaammin. [Petri Huru: Juuri näin!] Metsä happanee pysyyn, tulee hiilidioksidia, ja kasvu on nolla. Minkä tautta te kerotte eduskunnan puhujapöytästä totuudenvastaista tietoa jatkuvasti, aivan kuin ilmastoprofessori Ollikainen todisti tässä ääni väristen televisiossa iltauutisissa muutama ilta sitten, että meidän tulee ilmastopolitiikan takia hakkuita vähentää ja kieltää, jolloin hiilinielu muka paranee, koska sillä tuhotaan metsiä, ja kun metsiä ei harvenneta, me menetämme lisäkasvun. Ja sitten hän esitti vielä, että ennallistetaan soita. Arvoisa edustaja Honkasalo, eikö teillä ole biologian perusopetus hallussa? Koska kun suo ennallistetaan, niin sen suon ennallistaminen johtaa siihen, että hiilidioksidin tulo toki loppuu, mutta loppuu kyllä puun kasvukin. Elikkä se neutraali tilanne tuhoutuu, ja teidän menetelmällänne tulee ilmakehään valtava määrä metaania, joka on 40 kertaa pahempi kasvihuonekaasu kuin hiilidioksidi. Ei teidän päässä punomisenne auta tässä asiassa yhtään mitään, koska se on biologinen tosiasia. Minkä takia te kerotte äänestäjillenne totuudenvastaista tietoa? [Pia Lohikosken välihuuto] — Minä puhun Ilmastopaneelista juuri silloin kun haluan, ja se liittyy ilmastopolitiikkaan ja tähän KAISUun ja vaikka mihin. Edustaja, jos saan jatkaa, niin kerron pari esimerkkiä.

Meidän metsiemme kasvun vähenemisen yksi iso syy on se, että meillä on ikääntyvät metsät, jotka menettävät kasvukykyään. Ne on uudistettava, jolloin palautetaan se kasvuintensiteetti, jolla nimenomaan metsä kasvaa ja hiili sitoutuu siihen metsään. Metsä on Suomen ainoa todellinen hiilinielu.

Ja asia, mikä pitää korjata: Professori Ollikainen hellii joka puheenvuorossaan koko ajan totuudenvastaista tietoa. Hän väittää, että meidän pitää ruveta maksamaan yhä enemmän EU:lle rahaa sen takia, että hiilinielut on menetetty. Hänen itsensä pitää korjata ne hänen itsensä tekemät virheet. [Petri Huru: Kyllä!] Meillä suopelloille on laskettu Suomessa kahdeksan miljoonan hiilidioksiditonnin päästö, joka ei pidä paikkaansa. Se on ihan todistettu tosiasia — nimittäin talvella ne suopellot tuottavat nolla prosenttia, ei yhtään mitään, hiilidioksidia ilmaan. Ne pellot ovat jäässä tällä hetkellä, sieltä ei tule mitään.

Ja toinen asia, mikä pitää korjata, on se, että suot, jotka ovat ojittamattomia luonnontilaisia, sitovat viisi miljoonaa tonnia hiiltä, mutta sitä emme saa laskea Suomen eduksi.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 173/2022 vp

Ja kolmantena: Minkä takia me emme saa hyödyntää koko metsien kasvua, kun laskemme taseita esimerkiksi puurakentamisen kautta? Sinne sitoutuu valtava määrä hiiltä pitkäksi aikaa, eikä se rasita ilmakehää. Teidän menetelmänne, se, mitä te, arvoisa edustaja Honkasalo, täällä puolustatte, johtaa siihen, että me ajamme tähän maahan valtavat määrät fossiilipitoisia aineita ympäri maailmaa laivoilla. Tietävästi tähänkin kaupunkiin kivihiili tulee... En tiedä, tuleeko se Australiasta vai Yhdysvalloista vai Etelä-Amerikasta. En tiedä, mistä se tulee. Venäjältäähän se ei tule, sen me tiedämme. Ja ensi talvena, arvoiset edustajakollegat, tilanne on se, että meiltä puuttuu ensi talven kiinteän polttoaineen laitoksista noin 13–14 terawattitunnin edestä energiaa, sitä energiaa, jolla meidän kotimme lämpiävät — niin tämä talokin lämpiää, kaukolämpöputken päässä me elämme, suurin osa suomalaisista elää — ja kun sitä turvetta ei ole nyt enää siellä lämmittämässä, me tällä hetkellä poltamme 5–6 miljoonaa mottia kuitupuuta ja tukkipuuta kattiloissa, vaikka hallitusohjelmassa se nimenomaan kielletään. Miksi te vaaditte hallitusohjelman rikkomista jatkuvasti? Ja mikä tulee sitten tilalle, kun nämä kotimaiset loppuvat?

Markku Ollikainen sanoi näin, että sinne tulee vetyä. Tulee joskus ensi kesän keskiviikkona, 20 vuoden päästä. Jos vetyä saadaan joskus syntymään, sitä ei ikinä työnnetä kaukolämpöputkeen — sen me kaikki tiedämme. Se on aivan satusedän juttuja.

Toinen asia, mitä Ollikainen väittää, on se, että syvälämmöllä tehdään. Kyllähän te helsinkiläiset, arvoiset pääkaupunkiseudun edustajat, tiedätte paremmin kuin minä. Otaniemeen tehtiin kolme syvää reikää — mitä sieltä tuli? Haaleaa vettä, jolla ei ole mitään tekemistä kaukolämmön tuotannon kanssa. Millä me korvaamme sen kaukolämmön sitten?

No, sitten tehdään kallis — hyvä, että tehdään — biovoimala tuonne Vuosaareen. Se lie nee jo valmis, mutta mitä siitä aiheutuu? Sitten ympäri maailmaa ajetaan rikkipitoista öljyä käyttävillä laivoilla tänne Suomeen valtava määrä haketta, joka maksaa valtavan paljon, ja ensi talvena kun niitä laskuja kirjoitellaan — nyt käytössä oleva sähkötukiesitys on muutamia kympejä per asunto per kuukausi, mitä sieltä apua ehkä tulee, kun sitten saadaan laki valmiiksi — niin mitä sitten tapahtuu? Ensi talvena, kun kaukolämmön hinnat nousevat valtavasti, puhutaan useista sadoista euroista pahimmillaan. Kukas sen maksaa? [Petri Huru: Kansa maksaa!]

Kun bioaineita kielletään, se johtaa aina fossiilin voittoon. Syväkaivot, vedyt sun muut [Puhemies koputtaa] ovat vielä hyviä joulupukin puheita, joihin kannattaa uskoa sitten, kun joulupukki käypi seuraavan kerran 24. joulukuuta — ei ennen. [Petri Huru: Hyvä puhe! — Pia Lohikosken välihuuto]

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Edustaja al-Tae, olkaa hyvä.

15.25 **Hussein al-Tae sd:** Arvoisa puhemies! Edustaja Honkasalo olisi kyllä ansainnut nytten vastapuheenvuoron. Hänen nimensä mainittiin varmaan kahdeksan kertaa. [Pia Lohikoski: Kyllä!] Jos ette ole nyt hirveästi pahoillanne, niin voisin kutsua häntä käyttämään omaa mikrofoniani.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Täällä puhutaan puhemiehen ohjeiden mukaan, olkaa hyvä.

Arvoisa puhemies! Avohakkuut ovat ongelma. Meillä on meneillään kuudes sukupuuttoaalto. Meidän tehtävämme tässä maassa on huolehtia siitä, että luonnon monimuotoisuus

Pöytäkirjan asiakohta PTK 173/2022 vp

pysyy kunnossa. Onhan se selvää, että hyvä metsänhoito vahvistaa hiilinielua — onhan se aivan selvää, mutta avohakkuut ovat suuri ongelma.

Arvoisa puhemies! Suomi pärjää, kun sen vienti vetää. Hiilineutraaliustavoite 2035 on hyvä merkki suomalaiselle investointiympäristölle ja markkinoille, että täältä tulee ratkaisuja, joilla voidaan vaikuttaa siihen, miten maailma kehittyy omissa tavoitteissaan vähentää hiilipäästöjä. On suomalaisia keksintöjä, esimerkiksi proteiini, joka valmistetaan tällä hetkellä ilmakehästä käyttäen sähköä: yhtiö nimeltään Solar Foods pystyy parhaimmillaan tuottamaan sellaista proteiinia, joka voi toimia esimerkiksi eläinrehuna jo ensi vaiheessa ja näin ollen säästää ne pellot ihmisruuaksi. Tämä voi mahdollistaa valtavat markkinat ja Solar Foodsista voi tulla suomalainen Supercell, tulevaisuutta ajatellen.

Tämän tyypisiä ratkaisuja voidaan tukea vain sillä ajatuksella, että tki-panostuksia, tuotekehitys- ja innovaatiopanostuksia nostetaan siihen neljään prosenttiin ja että nousemme OECD-maissa niitten joukkoon, jotka eniten panostavat teknologiseen kehitykseen ja innovaatioihin, ja samanaikaisesti luomalla hyvän investointiympäristön näin ollen myöskin pystymme houkuttelemaan voimakkaammin ulkomaalaista rahaa. Tämä on hyvin pragmaattinen lähestymistapa ilmastonmuutokseen, ja tämä perustuu ajatukselle, että siirtymä voi olla todella reilu, koska niitä veroeuroja tulee nimenomaan tästä kehityksestä ja ne ovat jokaisen suomalaisen onneksi.

Arvoisa puhemies! Olen huolissani kaivosteollisuuden toimista. Olen huolissani siitä näkökulmasta, että me selitämme tällä hetkellä kaivosteollisuuden ongelmallisia kohtia sillä, että haluamme saada aikaan vihreää siirtymää kobolttia, litiumia ja muita neitseellisiä mineraaleja käyttäen. Tämä selitys on osiltaan totta, ja ihan hyvä, kyllä me niitä tarvitsemme, mutta se jättää kuitenkin... [Puhemies koputtaa] — Arvoisa puhemies! 20 sekuntia, niin ei tarvitse tulla pönttöön. — Se jättää kuitenkin huomiotta kiertotalouden merkityksen, ettei näitä samoja neitseellisiä mineraaleja käytettäisi aina uutena, vaan itse asiassa pystyttäisiin kierrättämään. Tämä voisi olla keskipitkän aikavälin Suomen tavoite tässä kysymyksessä, nousta maailman kärkeen.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Totean, että yhteiset pelisäännöt liittyen näihin minuuttimääriin on sovittu sen takia, että jokainen voi odottaa oman puheenvuoronsa oikeaan ajankohtaan. Sen takia niitä noudatetaan tässä salissa. — Edustaja Sirén, olkaa hyvä.

15.28 Saara-Sofia Sirén kok: Arvoisa puhemies! Tähän vaalikauden loppuun on kasaantunut useampi selonteko, jotka liittyvät ilmastopolitiikkaan ja hiilineutraaliustavoitteen saavuttamiseen. On varsin hyvä, että valmistelua on koordinoitu yhdessä, ja luontevaa, että myös täällä eduskunnassa nyt käsitellään näitä selontekoja kokonaisuutena, kun linkitykset niiden välillä ovat niin ilmeiset ja samaa yhteistä tavoitetta kohti tietä rakennetaan näitten selontekojen kautta.

Se, mikä haasteeksi tulee ja mikä osaltaan kyllä vaikuttaa siihen, miten näitä selontekoja voidaan jatkossa hyödyntää, on haaste siitä, että toimintaympäristön merkittäviä muutoksia ei ole ollut mahdollista sisällyttää näihin selontekoihin. Suomen hiilineutraaliustavoite vuoteen 2035 pohjaa sellaisiin laskelmiin, jotka nojaavat hyvin keskeisiltä osin meidän hiilinieluihin. Kuten tiedämme, nyt nämä Suomen hiilinielut ovat romahtaneet ja ne luvut, joiden pohjalta tämä tavoite on laskettu ja johon nämä selonteot pohjaavat, eivät enää pidä paikkaansa. Eli käytännössä selontekojen taustalla olevat taustalaskelmat eivät ole enää

Pöytäkirjan asiakohta PTK 173/2022 vp

ajankohtaisia eivätkä vastaa sitä toimintaympäristöä ja tilannetta, mitä tosiasiasa on. Se tarkoittaa sitä, että seuraavalla hallituskaudella tämä kokonaisuus on välttämätöntä katsoa uudessa tilanteessa uudella tavalla ja niin, että meillä on realistisesti oikeiden lukujen pohjalta selkeä reitti kohti tätä hiilineutraaliustavoitetta.

Toinen iso toimintaympäristön muutos, jota ei ole ollut mahdollista huomioida näissä selonteissa siinä määrin kuin syytä olisi, koskee Venäjän aloittaman bruttaalin hyökkäyssodan jälkimainingissa toteutunutta energiakriisiä, joka on muuttanut monella tavalla tätä energiapolitiikan kokonaisuutta.

Joka tapauksessa selvää on, että tämä hiilineutraaliustavoite, jonka Suomi on asettanut ja johon ollaan sitouduttu, on Suomelle iso vahvuus. Elinkeinoelämä ja suomalaiset vienytyritykset ovat hyvin yksituumaisia siitä, että tämä on kilpailuvaltti globaaleilla markkinoilla ja tästä halutaan pitää kiinni. Vihreä kasvu on Suomelle miljardiluokan mahdollisuus, ja Suomella on mahdollisuus saada sen kautta merkittäviä investointeja lähivuosina.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Elomaa, olkaa hyvä.

15.32 Ritva Elomaa ps: Arvoisa puhemies! Valtioneuvoston selonteko maankäyttösektorin ilmastosuunnitelmasta on osa hallituksen hiilineutraalisuustavoitetta. Suomen pitäisi olla Marinin hallituksen mielestä hiilineutraali yhteiskunta vuoteen 2035 mennessä, eikä siinä vielä kaikki, vaan tavoitteena on tehdä Suomesta hiilinegatiivinen pian neutraalisuustavoitteen oletetun toteutumisen jälkeen.

Me perussuomalaiset arvostamme isänmaan kauniin ja ainutlaatuisen luonnon korkealle. Me perussuomalaiset olemme tyytyväisiä uusiin innovaatioihin, jotka tekevät teollisuustuotannosta tai matkustamisesta ympäristöystävällisempää. Me perussuomalaiset kuitenkin emme kannata liian pitkälle meneviä ja liian nopealla aikataululla toteutettavia ilmastotoimia, jotka hyödyttävät talouttamme ja joiden tahdissa tavallisilla suomalaisilla ei ole varaa pysyä.

On huomionarvoista, että vallitseva maailmantilanne ja synkät pilvet talouden, työllisyyden ja ylipäättään suomalaisten pärjäämisen yllä tekevät ilmastotavoitteista entistä epärealistisempia. Hallitusohjelman kirjaus siitä, että päästöjen vähentäminen toteutetaan sosiaalisesti ja alueellisesti oikeudenmukaisesti, ei kyllä toteudu. Tämän olemme nähneet valitettavasti myös maatalous- ja maankäyttösektorien kohdalla. Kiristyneet ympäristövaatimukset aiheuttavat näillä toimialoilla jatkuvasti haasteita sekä kustannuksia. Esimerkiksi maataloustuottajien tilanne on niin vaikea kustannuskriisin keskellä, ettei lisähaasteisiin ole yksinkertaisesti varaa. Hallituksen jääräpäisyys ja joustamattomuus ilmastotavoitteisiin pyrkimisessä on suorastaan epäisänmaallista. Ukrainan sodan myötä huoltovarmuus on ollut paljon esillä ja sen vahvistaminen vaatisi kotimaisten metsien ja peltojen käytön tehostamista. Hiilinieluihin liittyvät tavoitteet ovat tässä mielessä paha kompastuskivi.

Me perussuomalaiset katsomme, että punavihreän hallituksen maankäyttösektoria koskevat toimet ovat jopa edesvastuuttomia. Turvepeltojen viljelykäyttöön ottamisen vastustaminen on yksi hallituksen maankäyttöön liittyvistä hulluuksista. Turpeen käytöstä olemme muutenkin eri linjoilla kuin hallitus, ja pidämme turvetta tärkeänä niin taloutta kuin huoltovarmuutta silmällä pitäen. Isossa kuvassa pitäisi huolehtia siitä, ettei maa- ja metsätaloussektorin toimintaa hankaloitettaisi ylituokilla päästötavoitteilla. Vesistöjen kohdalla teknologia ja toiminnan kehittäminen ovat vähentäneet maataloudesta johtuvaa ravinnekuormitusta. Yleisesti ottaen Suomi on onnistunut huonosti valvomaan kotimaisen maa- ja

Pöytäkirjan asiakohta PTK 173/2022 vp

metsätaloussektorin etua. Suurin syy tähän on hallituksen tahdon puute. Ei tunnu talous ja työpaikat kiinnostavan. LULUCF-asetus on tästä hyvä esimerkki, ja Suomi ei ole saanut vaikutettua tarpeeksi siihen liittyviin olennaisiin määritelmiin esimerkiksi hiilinielujen suhteen. Enää ei ole varaa nöyristellä EU:n sanelemien ympäristötavoitteiden edessä, saati ylittää niitä, kuten hallitus haluaa. Siksi perussuomalaisten valiokuntaryhmä ehdotti, että valtioneuvosto tarkastelee maankäyttösektorin ilmastosuunnitelmaa uudelleen siten, että ilmastotavoitteiden saavuttamiselle otetaan aikalisä. Niinpä, arvoisa puhemies, teen perussuomalaisten maa- ja metsätalousvaliokunnassa tehdyn vastalauseen mukaisen kannanottoehdotuksen maankäytön ilmastosuunnitelmista.

Vielä, arvoisa puhemies: Sinivalkoinen siirtymä on perussuomalaisten vastine vihreään siirtymään. Tässä perussuomalaisten sinivalkoisessa siirtymässä huomioidaan luonto, ympäristö ja ilmasto ja ymmärretään niiden arvokkuus ja mittaamaton arvo, mutta toimilla, jotka on oikeaoppisella maalaisjärjellä esitetty toteutettavaksi. Ilmastopolitiikka puhuttaa ja on tietenkin nyt ja tulevaisuudessa yksi tärkeimmistä asioista, joka koskee meitä kaikkia ja koko maapalloa. Suomessa ollaan edelläkävijöitä ilmasto- ja ympäristöasioissa. Meidän on ymmärrettävä esittää kuitenkin tavoitteita, jotka eivät sysää maataamme taloudelliseen ahdinkoon ja sitä myötä hyvinvointipalvelujen alasajoon. Omavaraisuus ruoantuotannossa, huoltovarmuudessa ja energiassa on elintärkeää meille. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Kankaanniemi, olkaa hyvä.

15.36 Toimi Kankaanniemi ps: Arvoisa herra puhemies! Aluksi kannatan edustaja Elomaan äsken tekemää ehdotusta, joka koskee tämän asian yhteydessä käsiteltävää päiväjärjestyksen asiaa 8 eli maankäyttösektoria.

Arvoisa puhemies! Perussuomalaisten vastalause, jonka edustaja Huru ja myös edustaja Peltokangas esittelivät varsin hyvin, on tehty huolella ja perustuu asiantuntijoiden kuulemisiin. Tältä osin se on aivan käypää tavaraa. Se puolustaa suomalaista veronmaksajaa, viljelijää, metsänomistajaa ja työssäkäyvää suomalaista eli kaikilta osin on vaihtoehto, joka turvaa suomalaisen yhteiskunnan taloudellisen, sosiaalisen ja ekologisen menestyksen tulevana vuosina.

Arvoisa puhemies! Miksi Euroopan unioni on asettanut hiilineutraalisuustavoitevuodeksi vuoden 2050, ja miksi Suomen hallitus ei puolusta sitä aikaa vaan on asettanut Suomen omaksi tavoitteeksi vuoden 2035, eli miksi Euroopan muut maat voivat elää 15 vuotta myöhemmässä aikataulussa kuin Suomi? [Petri Huru: Koska kunnianhimoinen ilmastotavoite!] — Vain kunnianhimoinen ilmastotavoite on tähän perusteena. — Miksi tämä on sitten niin suuri kunnianhimon aihe? Sitä en ymmärrä. Miksi ei muilla mailla ole samanlaista kunnianhimoa, miksi juuri Suomi kurittaa itseään tällaisilla tavoitteilla, joihin ei ole pakko sitoutua? Perussuomalaiset lähtevät siitä, että meidän on syytä edetä samassa tahdissa kuin muutkin EU-maat, tai jos otetaan viisi vuotta, niin ollaan Ruotsin kanssa samassa, eli 45. Tämä mahdollistaa sen, että edetään talouden, tekniikan ja järjen asettamin ehdoin.

On varoitettu, että jos edetään hallituksen esittämällä aikataululla, tehdään huomattavasti nopeasti vanhenevia investointeja, jotka ovat ympäristölle vahingollisia, ja käytetään varoja tarkoituksiin, jotka eivät palvele sitä tavoitetta, joka on asetettu — joka sinänsä on kannatettava ja hyvä, eli ilmastomuutoksen hillitseminen. Ei ole siis järkeä käyttää varoja vanhenevaan teknologiaan vaan elää sen mukaan kuin teknologia kehittyy.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 173/2022 vp

Sitä, että suomalainen elinkeinoelämä tukee tätä vuoden 35 tavoitetta, en sinänsä ymmärrä. Se on ilmeisesti myös kunnianhimoa, mutta minkä edun se tuo, en pysty ymmärtämään, koska jos meillä on tavoite vuoteen 45 tai 50, niin yhtä hyvin suomalaisen elinkeinoelämän kannattaa panostaa siihen, jos se on kilpailuedun mukaista ja Suomen etujen mukaista mennä siinä aikataulussa tai sitä nopeammin.

Nämä virheet ja ne vaikutukset, jotka tällä ylikireällä kunnianhimoisella aikataululla saadaan, lankeavat suomalaisen maanomistajan, metsänomistajan ja työmiehen ja suomalaisten yritysten riskiksi. Siksi meidän kannattaa tätä harkita, ja perussuomalaiset perustelusta syystä haluavat, että Suomi asettaa tavoitteen tuonne 25 vuoden päähän.

Arvoisa puhemies! Suomen talous on syvässä kriisissä. Meillä on arvaamattoman suuret vaikeudet edessä lähivuosina. Tähänkin pitää paneutua tässä yhteydessä ja asettaa tällaiset tavoitteet siihen valoon, miten ne palvelevat talouskriisimme ratkaisemista. [Puhemies koputtaa] Täällä on puhuttu paljon fossiilisista tuontipolttoaineista luopumisesta, ja me kannatamme sitä. Emme kuitenkaan turvetta halua ajaa alas, koska se on suomalaista, kotimaista, työllistävää ja uusiutuvaakin energiaa tuovaa, mutta totta kai fossiilisista tuontipolttoaineista kannattaa asteittain päästä eroon, ja jopa mahdollisimman nopeasti. [Puhemies: Kiitoksia!]

Arvoisa puhemies! Muut asiakohdat täytyy jättää seuraavaan puheenvuoroon. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Näin, kiitoksia. — Edustaja Pitko, olkaa hyvä.

15.42 Jenni Pitko vihr: Arvoisa puhemies! Olemme täällä tärkeän asian äärellä. Ilmaston suojeleminen on elämän suojelemista, ja me päätöksentekijät täällä vastaamme ja kannamme vastuuta siitä, että tuleville sukupolville on myös elinkelpoiset olot tällä planeetalla. Nämä suunnitelmat ja niiden perusteella tehdyt mietinnöt avaavat kyllä tosi hyvin sen tilanteen, missä Suomessa ollaan. Kiitos myös valiokunnassa näiden mietintöjen puolesta työskennelleille, ne ovat pitkiä ja runsaita ja niissä on tosi hyviä huomioita.

Tärkeintähän on tehdä siirtymä reilusti ja nopeasti. On todella tärkeää, että ihmiset kokevatsa olevansa mukana siinä siirtymässä. Mitään ihmisryhmää, ketään ihmistä ei saa jättää kelkasta. Ihmisille on tehtävä mahdolliseksi ilmastomyönteisen toiminnan ja elämäntavan eläminen, ja samalla meidän yhteiskuntana täytyy kaikin keinoin vähentää tämän systeemin päästöjä, jotta kuitenkin ihmisten harteille, yksilön harteille se ei liikaa jää.

Moni nostaa esille sen, että me eletään ennenkuulumattoman energiakriisin keskellä ja olisi hyvä laittaa ilmastoasiat tauolle. No, valitettavasti hiiltä vapautuu ilmakehään koko ajan myös energiakriisin aikana, emmekä me sitä valitettavasti tauolle saa. Mutta on tietenkin selvää, että ilmastopolitiikan täytyy myös ottaa huomioon aina kunkin ajan omanlainen tilanne ja sen pitää pystyä myös muovautumaan, ja ajattelen, että me ollaan siinä mielessä pystytty tässä energiakriisin keskellä myös Suomessa joustavasti toimimaan. Jos-sain on ehkä poltettu aiempaa enemmän turvetta tai puuta, mutta pitkällä tähtäimellä meillä on kuitenkin säilynyt selkeä kuva siitä, että polttoon perustuvista lämmitysjärjestelmistä tulee siirtyä puhtaampiin.

Isossa kuvassa tietenkin ilmastopolitiikassa on tärkeintä saada päästöt alas ja nielut ylös, ja näiden molempien asioiden kohdalla meillä riittää Suomessa tosi paljon tekemistä. Tämä maankäyttösektorin ilmastosuunnitelma ei riitä kattamaan sitä romahdusta, minkä maankäyttösektorin hiilinielujen muuttuminen päästölähteiksi on aiheuttanut. Pidän siitä

Pöytäkirjan asiakohta PTK 173/2022 vp

yhtenä tärkeimmistä asioista, mitä meidän pitää nopeasti tehdä. Mutta vaikka me olemme päästöjen vähentämisessä hyvällä uralla menossa kohti sitä hiilineutraalisuuden tavoitetta, niin on selvää, että ne päätökset kuitenkin täytyy tehdä todeksi ja se vastuu on meillä. Se ei tapahdu välttämättä itsestään. Toki osa asioista menee myös nopeampaa kuin mitä me päättäjät aina osaamme kuvitellakaan, mutta meidän täytyy varmistaa, että niin tapahtuu.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Edustaja Adlercreutz poissa, edustaja Eestilä poissa. — Edustaja Sjöblom, olkaa hyvä.

15.45 Ruut Sjöblom kok: Arvoisa puhemies! Hiilineutraaliustavoite vuodelle 2035 on tärkeä ja kannatettava asia. Konkreettisia keinoja tarvitaan ja nimenomaan niin, että kannustamme yrityksiä ilmastoystävällisiin investointeihin, kannustamme yksittäisiä kuluttajia vastuullisiin valintoihin, kannustamme kaikkia yhteisen tavoitteen saavuttamiseen — ei niin, että rankaisemme ihmisten valinnoista.

Haluan tässä nostaa esiin myös julkiset hankinnat, koska ne ovat massiivisuudeltaan 47 miljardia euroa. Tällä hetkellä ainoa lain velvoittama kriteeri julkisissa hankinnoissa on halvin hinta. Jos lain velvoittamia kriteereitä laajennettaisiin koskemaan esimerkiksi hiilijalanjälkeä ja laatua, ohjattaisiin julkisia hankintoja merkittävästi nykyistä enemmän ilmasto- ja ympäristöystävällisempiin valintoihin. Näin myös paikalliset kestäviä valintoja tekevät yritykset pystyisivät osallistumaan ja haluaisivat aiempaa enemmän osallistua julkisiin kilpailutuksiin. Näin julkinen valta näyttäisi esimerkkiä ja osoittaisi aidosti haluavansa ilmasto- ja ympäristöystävällisempiä valintoja. Tämä julkisten hankintojen rahamäärä on niin valtava ja merkittävä, 47 miljardia euroa, että olisi tärkeää, että tällä summalla vauhditettaisiin yhteiskuntaa ja taloutta kohti kestävää kasvua ja hiilineutraalia yhteiskuntaa 2023.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Edustaja Hoskonen, olkaa hyvä.

15.47 Hannu Hoskonen kesk: Arvoisa herra puhemies! Vielä jatkoksi edelliseen puheenvuorooni sen verran, että kun puhutaan hiilineutraaliudesta, niin pitäisi olla rehellinen. Meillä perustuslain 29 § määrää, että kansanedustajan tulee noudattaa totuutta ja oikeutta. Eli tässä kun kuulee näitä erilaisia hiilipäästölukuja, niin kyllä kannattaisi pikkusen edustajien tutustua tosiasioihin, eikä pelkillä tunteilla voi täällä elää, koska ne eurot, mitkä me tällä vahingolla teemme, kun ajamme suomalaista energiantuotantoa alas, maksavat meidän veronmaksajat, meidän lapsiperheet, eläkeläiset ja pienituloiset. Isompituloisille ihmisille se ei ole ongelma, mutta miettikääpä, kun ensi talvena lämpölasku nousee vaikka 400 euroa per huoneisto, missä ihminen asuu. Kun se pamahtaa nousseiden korkokulujen ja kalliimman ruuanhinnan päälle ja sitten vielä tulee asunnon vuokralasku tai yhtiövastikelasku paljon isompana, niin siinä ollaan sitten totuuden kanssa.

Ensimmäinen totuus, mikä pitää meidän edustajien tunnustaa, on se, että tällä hetkellä päästöoikeuden hinta hiilipörssissä on 98,76 euroa ja 15 miljoonaa tonnia liikaa on meille päästöjä laskelmissa, semmoisia päästöjä ja vähennettyjä hiilinieluja. Tämän arvo tällä hetkellä rahassa laskettuna on 1 480 miljoonaa euroa eli puolitoista miljardia, ja tämän suomalaiset maksavat ihan turhasta.

Toinen asia: Kun lasketaan päästöjä, niin nyt sitten kun esimerkiksi Helsinkiin ruvetaan laivaamaan ympäri maailmaa haketta, niin siinä on nollapäästöt. Eivät ne laivat kuulemma

Pöytäkirjan asiakohta PTK 173/2022 vp

tuota päästöjä, vaikka ne vanhat laivat, millä hakkeita tänne ajetaan, ovat niitä kaikkein vanhimpia laivoja, jotka työntävät muun muassa valtavat määrät rikkiä Itämereen. Nehän tunnetusti ajavat niin, että pakoputken pää on pinnan alla ja sieltä pumpataan valtava määrä pakokaasua mereen, ja siellä on rikkiä valtavasti. Minkä takia me täällä itsellemme yritämme todistella, että nämä ovat muka totta?

Hiilinielut kasvavat vain kahdella tavalla Suomessa, niin että metsät hoidetaan paremmin ja uudistetaan paremmin, elikkä taimikot hoidetaan kuntoon, ensiharvennukset tehdään ajoissa ja metsät uudistetaan niin, että kun se satavuotias kuusikko on saanut matkansa pään, se uudistetaan ja laitetaan uusi metsä kasvamaan. Silloin saavutamme sen hiilinielun.

Sitten kun katsotaan, mitä ovat nämä korvaavat keinot, millä nyt ollaan muka hyvittelemässä ihmisten omaatuntoa, että hiilinielut ovat kohdallaan ja olemme jopa hiilinegatiivisia... Sehän on täysin utopistinen juttu. Meillä koko kaukolämpöjärjestelmän, joka on tähän maahan rakennettu vuosikymmenten aikana, jälleenrakennusarvo on kymmenissä miljardeissa euroissa. Lähes kaikki Suomen taajamat ovat kaukolämpöverkon varassa, elikkä siellä on maan alle kaukolämpöputket kaivettu, ja voisin kuvitella, että sen jälleenhankinta-arvo on ainakin 30 miljardia, jopa enemmän. Siihen lämmön saaminen tapahtuu vain kiinteän polttoaineen tavoin. Sitä ei pysty vedyllä, ei syvälämmöllä, ei tuulimyllyllä, ei millään muulla tekemään. Siellä pitää tulen palaa isossa kattilassa, joka parhaimmillaan tuottaa vielä sivutuotteena sähköä. Kun katsoo, mitä sitten sinne tuuttiin työnnetään, niin kaikkein turvallisinta sinne olisi panna kotimaista energiapuuta turpeen säestämänä, jolloin saataisiin maksimiteho ja saataisiin myös maksimimäärä sähköä. Kovalla pakkasella se CHP:n sähköteho, mikä valtakunnanverkkoon syötetään, on yli 3 000 megaa. Elikkä se on kaksi kertaa Eurajoki kolmosen tuottama sähköteho kovalla pakkasella.

Sitten kun katsotaan näitä keinoja, millä me ollaan muka korvaamassa metsien tuotanto, niin ne ovat täysin keinotekoisia, ilmaan heitettyjä lukuja, joilla ei ole mitään tekemistä totuuden kanssa. Kun meillä poltetaan valtavat määrät nyt kuitupuuta ja tukkia jo tällä hetkellä — tälläkin hetkellä palaa arvokasta kotimaista ainespuuta lämpökattiloissa pois, sen takia kun ei muuta enää ole — niin tällä menolla ensi talvena, arvoisat edustajakollegat, kuka teistä käypi sanomassa sahojen ja sellutehtaiden työntekijöille, että sori vaan, nyt pannaan pillit pussiin ja tämä homma loppuu. Mistä löytyy se rohkea vihreä kansanedustaja, joka käypi jättämässä irtisanomisilmoitukset niille työntekijöille? Se on edessä tällä meidän politiikalla. Jos te kuvittelette, että näillä löysillä puheilla ja ihmisten mielistelyllä te teette heille hyvää — ei, te teette valtavaa taloudellista vahinkoa.

Me olemme ottaneet tällä vaalikaudella 42 miljardia lisää velkaa. Koron vaikutus tämän vuoden valtion talousarviossa menoihin on kaksi ja puoli miljardia euroa. Ajamalla meidän kansantalouden selkärankaa, metsäteollisuutta, alas kuvitteleeko joku vihreä kansanedustaja maksavansa edes nämä korot pois? Emme pysty edes siihen. Tällä menolla olemme Kansainvälisen valuuttarahaston huomassa koko valtio, ja sitten on turha puhua enää mistään ilmastonmuutoksesta, [Puhemies koputtaa] ellemme tule järkiimme ja tee tässä maassa niitä päätöksiä, että olemme energiassa kotimaisen energian varassa elävä itsenäinen valtio.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Edustaja Kettunen, olkaa hyvä.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 173/2022 vp

15.53 Tuomas Kettunen kesk: Kunnioitettu herra puhemies! Edustaja Hoskosen puheenvuorosta on hyvä jatkaa. Olemme olleet aina menossa viimeisten vuosien aikana fossiilitaloudesta kohti biotaloutta. Biotaloudesta viime vaalikaudella puhuttiin vähän isommin. Tänä päivänä puhutaan enemmän sitten vihreästä siirtymästä, mutta biotalous on osa sitä, että vähähiilisyys tulee toteutumaan, ja kun Suomi on menossa vähähiiliseen talouteen, se pitää tehdä niin, että koko Suomen ja kaikkien sen alueiden vahvuudet ja potentiaalit otetaan hyötykäyttöön. Strategisten alojen löytäminen ja alueiden vahvuuksien tunnistaminen edellyttää tutkittuun tietoon perustuvaa päätöksentekoa ja tiivistää vuoropuhelua alueiden, elinkeinoelämän, työmarkkinajärjestöjen, koulutuksen järjestäjien, tutkimuslaitosten ja julkisen sektorin välillä. Strategisiin aloihin lukeutuvat ainakin uusiutuva energia, vetytalous, mineraalien kestävä hyödyntäminen, akkuteollisuus — mitä muun muassa meillä Kainuussa Terrafamen kaivosalueella tehdään, siis kyseisellä kaivosalueella tehdään näitä raaka-aineita — kiertotalous ja biopohjaiset materiaalit.

Puhemies! Tavoitteena pitää olla mahdollistaa strategisesti tärkeiden alueiden korkean jalostusasteen työn syntymistä Suomeen, ja tätä voidaan kuvata sanoilla ”suunniteltu Suomessa”, ”valmistettu Suomessa” ja ”omistettu Suomessa”. Näitä korkean jalostusasteen toimintoja on kaivannaisteollisuuden suunnalla, mutta sitä on myös kemiallisen metsäteollisuuden suunnalla. Tässäkin salissa on useampaan otteeseen sanottu, että tehdään bulkkituotteita. Jos puhutaan vaikka sellutuotannosta, niin eihän se ole bulkkituotetta. Se on korkean jalostusasteen tuotantoa, ja se on valmistettu Suomessa, ja kun ajatellaan vaikka metsäteollisuudessa sellutuotantoa, niin tästähän voidaan vieläkin viedä korkeammalle jatkojalostusasteelle useampia eri tuotteita, ja tämä on, arvoisa puhemies, sitä biotaloutta.

No, tässä salissa tuotiin esille, että avohakkuut olisivat ongelma. Eivät ne ole ongelma, kun pidetään huoli jatkossakin, että sille avohakkuualueelle istutetaan uutta metsää. Enemmän se on ongelma siitä näkökulmasta, mistä me saamme niitä metsänistuttajia ja kun se taimikko alkaa kasvamaan, niin mistä me saamme niitä taimikonraivaajia, että saadaan ne hiilinielut asianmukaiselle tasolle.

Niin kuin edustaja Hoskonen tuossa aikaisemmassa puheenvuorossaan totesi, niin olen todella huolissani ainespuusta. Kun se ensimmäinen vähän isompi harvennus tehdään sinne metsään ja siitä kuitupuuta saadaan, niin tällä hetkellä se kuitupuu palaa voimalaitosten kattiloissa, kun sen pitäisi olla siellä sellukattilassa kasvattamassa kansantalouteen lisätuloa, että saamme maksettua nämä velat, mitä me olemme joutuneet usean vaalikauden aikana ottamaan.

Puhemies! Lopetan tämän puheenvuoroni siihen, että tässä maassa ollaan aina menty kestävä kehityksen mukaisesti. Se on se kestävä kehitys, mikä on Suomen keskustalla ollut aina vahva nimike, ja se on perustunut kolmeen pilariin, sille, että ne pilarit ovat olleet samalla tasolla. Siellä on ollut kolme pilaria, jotka ovat olleet ekologinen kestävyys, sosiaalinen kestävyys ja taloudellinen kestävyys. Silloin kestävä kehitys asianmukaisesti toteutuu. Mutta jos nämä pilarit ovat eri muodossa, vaikka esimerkiksi enemmän ekologinen kestävyyspilari nousee ja sosiaalisen kestävyyspilari laskee, niin silloin olemme hyvin pahassa epätasa-arvossa.

Keskustelu on hyvää, ja sitä tulee jatkaa. Halusin tuoda vain nämä asiat huomioon tähän keskusteluun.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Edustaja Huru, olkaa hyvä.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 173/2022 vp

15.57 **Petri Huru ps:** Kiitos, arvoisa herra puhemies! Täällä on kommentoitu näitä avohakkuita muutamissa puheenvuoroissa, ja täytyy todeta, että kyllä me niitä avohakkuitakin tarvitsemme. Niitä tarvitaan muun muassa metsätautien ehkäisemiseen ja myös päätehakkuissa, ja nimenomaan niiden tilalle Suomessa istutetaan uutta metsää, kun on tehty avohakkuut, joten metsä sitä myöten uusiutuu. Kummastelen sitä, että ne, jotka näitä avohakkuita kritisoivat, ovat kuitenkin hyväksymässä uusiutuvan energiantuotannon osalta metsän kaatamisen, kun tehdään esimerkiksi aurinkopaneelipeltöjä, ja näiden tilallehan ei istuteta uusia puita. Eli siltä osin metsät kaadetaan vain kerran, kun siis avohakkuussa metsätalouden toimesta muuten sinne istutetaan uutta taimistoa, mistä tulee uusi metsä.

Myös kaivosteollisuuteen täällä viitattiin kriittisesti. Näen kyllä, että me tarvitsemme myös kaivosteollisuutta kotimaassa ja meidän pitää hyödyntää kestävästi meidän omia luonnonvaroja. Jos emme niitä hyödynnä, niin sen sijaan tuotamme Afrikassa lapsityövoimalla esimerkiksi kobolttia, joka kiertää Kiinan kautta ennen kuin se tulee Eurooppaan. Tässä on myös kiertotaloudella paikkansa, kun koetamme saada jo kierrossa olevia kriittisiä mineraaleja uudelleen kiertoon. Mutta tämä on syytä tehdä järkevästi maalaisjärki eikä ideologia edellä.

Vielä näihin metsän avohakkuihin liittyen. Kun metsää uudistetaan, niin on kannatettavaa myös metsän kasvun lisääminen esimerkiksi lannoituksella. Ja kuten edustaja Hoskonen mainitsi myös nämä luonnontilaiset suot, niin on eriskummallista, että niitä ei lasketa meidän hiilinieluihin. Tämä vääristää tilastoja.

Täällä mainittiin myös kotimaisen energiapuun ja -turpeen vajeen olevan usean terawattitunnin luokkaa, ja tämä tulee olemaan tulevina talvina todellinen ongelma. Ja kuten edustaja Hoskonen itse asiassa tästä kysyikin, niin kuka se on sitten, joka menee sanomaan sinne teollisuuteen, että nyt ei olekaan töitä, kun ei voi puutuotteita käyttää?

Tässä mainitsen vielä tuohon maankäyttösektorin ilmastosuunnitelmaan liittyen, että kun tosiaan siellä mainitaan ilmastotoimina muun muassa metsän raivaamisen estäminen pelloiksi, niin tämä nimenomaan vetytalouden osalta tulisi selvittää, paljonko uusiutuvan energian lisärakentamisen alle menee metsähehtaareita ja paljonko meillä menee metsähehtaareita suojelun alle ja mikä on jäljelle jäävän talousmetsän osuus, jota meidän metsätalous hyödyntää, joka tuo meille viidenneksen meidän vientituloistamme. Näen erittäin tärkeänä, että turvaamme myös metsätalouden vaatiman kotimaisen puuraaka-aineen saatavuuden.

Lopuksi totean vielä, että tässä niin puhutussa vihreässä siirtymässä perussuomalaiset eivät vastusta tekniikan kehittymistä tai ajattele, että emme saisi siitä kilpailukykyhyötyä, kun viemme kehittyntä tekniikkaa ulkomaille. Mutta me vastustamme sitä, jos tulee päällekkäistä sääntelyä tai hallinnollinen taakka lisääntyy ja kustannukset, jotka lankeavat teollisuuden ja kansalaisten maksettavaksi. Vastustamme myös muun muassa delegoitujen säädöksiä siirtämää päätösvaltaa, siis sitä, kun päätösvalta siirtyy EU:lle kansallisen päätösvalan samalla kaventuessa. — Kiitos.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Kosonen.

16.02 **Hanna Kosonen kesk:** Arvoisa puhemies! Haluaisin vielä sanoa muutaman sanan ilmastomuutoksen torjunnan toimien kokonaiskuvasta.

Meillä on ollut täällä käsittelyssä neljä eri näkökannan kautta tähän samaan haasteeseen tulevaa suunnitelmaa, ja moni valiokunta on kiinnittänyt siihen huomiota, että on ehkä

Pöytäkirjan asiakohta PTK 173/2022 vp

myös eduskuntatyölle kuten sitten kokonaistarkastelulle melkoisen haastava asia katsoa näitten neljän eri suunnitelman kautta tätä isoa, tärkeätä asiaa. Sen takia, vaikka tämän sektorikohtaisen tarkastelun tietinkin täytyy jatkua, kokonaisvaikutusten arviointi onkin jatkossa tosi olennaista, myös tavallaan sen kannalta, että tehdään niitä kustannustehokkaimpia toimia ja löydetään ne siitä kokonaisuudesta. Tässä on vielä se, että nämä suunnitelmat ovat tällä hetkellä osittain päällekkäisiä, ja tavallaan senkin takia täällä valiokuntatyössä se suunnitelmien roolin hahmottaminen on saattanut olla vähän haasteellista, joten virtaviivaistaminen on kyllä jatkossa toivottavaa.

Sitten sanon myös sen tosiasian, jota ei ole tässä niin isosti mainittu, että nämä kaikki suunnitelmat tulivat nyt hallituskauden lopulla, ja ehkä toivomuksena seuraavalle hallitukselle sanon, että nämä voisivat tulla mahdollisimman aikaisessa vaiheessa, koska niitten vaikuttavuus on sitten varmasti paljon parempi, jos ne ovat siinä heti. Toki meillä tällä kaudella on ollut vähän kaikenlaista hommaa.

Sitten vielä: Tässä keskustelussa on puhuttu näistä investoinneista, yleensä siitä, onko tämä vihreä siirtymä liian nopeaa, mitä tämä oikein on, mutta tosiasiahan on se, että kaikki Suomen suurimmat yritykset oikeastaan ovat todella voimakkaasti vaatimassa valtioltakin toimenpiteitä ja sitä, että investointiympäristö on johdonmukainen ja kannustaa tähän oikeaan suuntaan kaikkia yrityksiä. Tämä viesti on kyllä ollut erittäin selvä. Elinkeinoelämä on tämän puolella, ja sehän näkyy myös työ- ja elinkeinoministeriön aloittamista tiekarttoista, jotka tämän vaalikauden alussa tehtiin. Siellä tuli todella kunnianhimoisia tiekarttoja eri elinkeinoaloille, ja nämä elinkeinoalat ovat niihin sitoutuneet, ja lisäksi vielä tavallaan niissä on jo suuri päivitystarve, koska teknologiat, kaikki päästöttömyys, innovaatiot ovat kehittyneet niin nopealla tahdilla eteenpäin, että tavallaan nämä muutama vuosi sitten tehdyt tiekartat ovat jo niiltä osin sitten vanhentuneet.

Haluan sanoa vielä sen, että valiokuntamme korosti vetystrategian laatimista merkittävien investointien saamiseksi vihreään vetyyn sekä panostuksia tki-toimintaan, ja nythän tavallaan tällainen vetystrateginen julistus on olemassa, eli tahtotila siitä on kyllä annettu.

Sitten vielä: Jotta me aidosti saadaan yhdenmukaista EU-sääntelyä, niin se tarkoittaa myös sitä, että nämä seurannat ovat sitten myös yhdenmukaisia eli että laskentatavat olisivat EU:ssa samanlaiset. Tällä hetkellä ne eivät vielä ole, mutta siihen suuntaan ollaan menossa.

Ja ihan viimeiseksi haluan sanoa sen, että kyllä näissä päästöissä on kuitenkin otettava huomioon ihan koko maapallo. Eli me ei voida tehdä semmoisia toimia, jotka vievät esimerkiksi meidän teollisuutta jonnekin muihin maihin. Ja siksi pidän tosi ongelmallisena sitä, että esimerkiksi LULUCF:n, maankäyttösektorin, sääntelyssä on semmoinen valuvika, että tuontipuu EU:n ulkopuolelta ei sisälly tähän kokonaisuuteen. Eli käytännössä sillä tavalla voi sitten livetä vastuusta niin, että ei tarvitse omassa maassa kaataa puita, kun tuo jostain EU:n ulkopuolelta niitä, ja sitten niitä ei tähän LULUCF-kokonaisuuteen lasketa, kun sitten taas EU:n sisäiset puunkuljetukset ja hankinnat sisältyvät osittain ainakin tähän LULUCF:ään. Semmoinen pitäisi kyllä korjata. Tämä on koko maapallon asia.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Kivelä.

16.07 Mai Kivelä vas: Arvoisa puhemies! Tällä kaudella ilmastopolitiikka on ottanut historiallisen harppauksen eteenpäin. Me sovimme hallituksen kesken hiilineutraaliustavoit-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 173/2022 vp

teesta vuoteen 2035 mennessä ja hiilinegatiivisuudesta nopeasti sen jälkeen. Me säädimme ilmastolain, jolla sementoimme nuo tavoitteet, sekä mekanismin, jolla riittämättömän ilmastopolitiikan voi haastaa tuomioistuimessa.

Olen näistä tavoitteista edelleen ylpeä ja samoin olen saavutuksista. Suomen päästöt ovat isossa kuvassa vähentyneet, ja me olemme matkalla selvästi vähähiilisempään yhteiskunnalliseen aineenvaihduntaan kuin aiemmin. Mutta ilmastopolitiikka on siitä erityinen politiikan laji, että kompromissit ja sinnepäin otetut askeleet, joiden varaan parlamentaarinen politiikkamme itse asiassa usein rakentuu, eivät riitä. Mikäli ilmasto kuumenee tietyn rajan yli, siitä aiheutuu turvattoman tulevaisuuden kierre, jota ei saada enää poikki. Aikarajat eivät jousta. Samaan aikaan on totta, että jokainen nyt tehty ilmastoteko auttaa meitä 20—30-luvuilla ja sen jälkeen.

Arvoisa puhemies! Keskipitkän aikavälin ilmastopolitiikan suunnitelma eli KAISU, maankäyttösektorin ilmastosuunnitelma eli MISU sekä ilmasto- ja energiastrategia muodostavat ilmastopolitiikkamme kovan ytimen. Näiden suunnitelmien yhteenlasketut ilmastotoimet eivät kuitenkaan vie meitä hiilineutraaliuteen vuoteen 2035 mennessä. Koska suunnitelmat annetaan nyt kauden lopulla, lopputuloksena on oikeastaan to do -lista seuraavalle hallitukselle — tämän verran puuttuu, ja seuraavan hallituksen vastuulla on tuoda lisätoimet. Säättämämme ilmastolain ansiosta tämä ei onneksi ole pelkkä toive vaan velvollisuus. Riittävät ilmastotoimet ovat nyt suomalaisia kohtaan juridinen velvollisuus, joka si-
too jokaista hallitusta.

Meillä ei kuitenkaan ole aikaa viivyttää enää yhtään. Maankäyttösektorin lisätoimista olisi pitänyt pystyä päättämään jo tällä kaudella, samoin taakanjakosektorin toimista. Maankäytön muutosmaksu, metsien järeyden lisääminen, hiilensidonta ja maaperäpäästöjen hillintä suometssissa ovat esimerkkejä välttämättömistä maankäyttösektorin toimista. Taakanjakosektorilla on pystyttävä vähentämään liikenteen päästöjä, ja sitä voidaan tehdä ruuhkamaksujen, vaihtoehtoisten käyttövoimien ja myöhemmin myös liikenteen päästökaupan avulla. Ruokajärjestelmä on muutettava kestäväksi siirtymällä tuottamaan kasvi-pohjaista ruokaa, laajentamalla luomuviljelyn käytänteitä ja ottamalla käyttöön hiiliviljelymalli, jossa tuottajalle maksetaan ruoantuottamisen lisäksi hiilen sitomisesta. Päästökaupparektorilla suunta on hyvä, kunhan pidetään huolta siitä, että kivihiiilen polttamista ei korvata puun polttamisella enää yhtenäkin talvena. Vaikka se voisi hinnan puolesta kannattaa ja olla hetkellisesti perusteltavissa huoltovarmuuden kannalta, puun polttaminen ei kokonaiskuvassa ole eikä voi olla ilmastotoimi. Tämä on selvää hiilinielun romahduksen myötä.

Arvoisa puhemies! Olen tässä salissa puhunut kulutuksen päästöjen hillitsemisestä, energiatehokkuudesta ja energiansäästöstä monesti aiemminkin, ja puhun myös tänään. On sopeutumista ilmastokriisiin aikaan, että sopeutamme energiankulutuksemme vastaamaan sitä, mikä on mahdollista tuottaa kestävästi. Tähän saakka me olemme eläneet yli luonnonvarojemme. Ekokriisin pysäyttäminen edellyttää meiltä ihmisiltä myös sopeutumista. Pait-si teollisuutemme myös kulutuspuolen käyttäytymisemme on muututtava. Tämä on sitä helpompaa mitä suuremmat tulot ihmisellä on, sillä suuria tuloja seuraa myös ilmastoras-kas elämäntapa. Kääntäen meidän on varmistettava, että siirtymä on oikeudenmukainen ja reilu niitä kohtaan, joiden tulot eivät ole suuret. Hyvinvointi kuuluu kaikille myös ilmas-totoimien aikakaudella. — Kiitos.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Kankaanniemi.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 173/2022 vp

16.12 Toimi Kankaanniemi ps: Arvoisa herra puhemies! Tämä aikaraja, josta täällä nyt paljon puhutaan, on mielenkiintoinen asia. Tuossa äsken käyttämässäni puheenvuorossa pohdin sitä, miksi Euroopan unionissa ilmastokatastrofi laukeaa vuonna 2050 mutta Suomessa vuonna 2035, ja Suomi kuitenkin on yksi maailman puhtaimmista maista niin teollisuuden, metsätalouden, maatalouden, rakentamisen, liikenteen kuin muidenkin osalta.

Tämä on aivan käsittämätöntä. Täällä pelotellaan jopa lapsia ja nuoria katastrofilla, jos me emme tee valtavia toimenpiteitä vuoteen 2035 mennessä, ja kuitenkin Eurooppa elää sen mukaan, että tehdään vuoteen 2050 mennessä. Ei tätä voi ymmärtää, miksi tällainen ero pitää olla — miksi juuri Suomen pitää olla tässä kunnianhimoisin, ja minkä palkinnon siitä saamme. Kuitenkin maapallon ilmaston lämpenemisen avaimet tai estämisen avaimet ovat kiinalaisilla, intialaisilla, brasilialaisilla ja monilla muilla, eivät niinkään suomalaisilla, joilla päästöt ovat hyvin vähäiset.

Arvoisa puhemies! EU on jo ottanut tämän ilmastopolitiikan varsin vahvasti haltuunsa ja sitä kautta kaapannut myös metsäpolitiikan, joka Suomelle on aivan elintärkeä kysymys, ilmastopolitiikan kautta haltuunsa jo varsin pitkälle. Se on katastrofaalista Suomen tulevaisuudelle, erittäin vaarallista, ja tämä pitää jyrkästi torjua. EU on luonut taksonomian, Fit for 55 -ennallistamisasetuksen, metsäkatoasetuksen, LULUCF:n rahastoja ja niin edelleen. Ja kaikki nämä ovat enemmän tai vähemmän vahingollisia Suomelle, joka on EU:n puhtaimpia, voisin sanoa, puhtain maa tässä mielessä, eniten tehnyt tämän ilmastomuutoksen torjumiseksi. Nyt on aika ottaa jo ihan rehellisesti tosiasiat huomioon ja panostaa Suomessa niin, että teemme vastuullisesti päätökset mutta emme tuhoa suomalaista yhteiskuntaa, elinkeinoelämää ja työnteekijöitä, perheitä, sille alttarille, jolle tällä tiellä joudutaan.

Arvoisa puhemies! Edustaja Huru käytti äsken hyvän puheenvuoron, jossa hän puhui päällekkäisestä sääntelystä, hallinnollisesta taakasta, josta aiheutuu isoja kustannuksia, ja delegoiduista säädöksistä, jotka ovat siirtäneet päätösvaltaa EU:lle. Nyt meidän on katsottava tosiasioita silmiin ja todettava, että tällä tiellä ei ole viisasta jatkaa, vaan meidän on tässä salissa ajettava Suomen etua, joka on myös koko Euroopan ja koko maapallon etu, kun sen järkevästi hoidamme. [Jari Myllykoski pyytää vastauspuheenvuoroa]

Puhemies Matti Vanhanen: Vastauspuheenvuoro, edustaja Myllykoski.

16.15 Jari Myllykoski vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Olen samaa mieltä monestikin esittämistänne asioista, edustaja Toimi Kankaanniemi, mutta pitää myöskin muistaa se, että me ollaan teknologisesti niin kehittynyt kansa, että meidän pitää olla rohkeita edelläkävijöitä eikä pidä pidättäytyä siinä, että jos missään muualla ei ole mitään tehty, niin meidän ei pitäisi tehdä. Tästä meillä on mahdollisuus tehdä menestystarina meidän omalle kansantaloudelle, jotta me voimme uusien teknologioiden kautta hakea niitä meille kansantalouden kannalta järkeviä menetelmiä, joilla voidaan edistää koko maailman ilmastoprosessien kannalta hyviä menetelmiä. Argumentit olivat oikeat, mutta johtopäätökset ovat mielestäni hieman vinossa.

Puhemies Matti Vanhanen: Vastauspuheenvuoro, edustaja Kankaanniemi.

16.17 Toimi Kankaanniemi ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kyllä minä myös pysyn johtopäätöksessä, eli meidän ei tarvitse lyödä kiinni tällaista vuosilukua eikä

Pöytäkirjan asiakohta PTK 173/2022 vp

pitää siitä kiinni, vaikka me pyrimme samoihin päämääriin, samoihin tavoitteisiin kuin mitä on kansainvälisesti lyöty yhdessä lukkoon. Suomi on ottanut 15 vuotta nopeamman aikataulun aivan turhaan. Me voimme mennä normaalissa teknologian kehittymisen mukaisessa aikataulussa kohti sitä tavoitetta, että päästään hiilineutraaliin Suomeen ja hiilineutraaliin muuallakin, mutta sen täytyy tapahtua talouden, tekniikan kehittymisen ja järjen määräämässä aikataulussa eikä jonkun muka kunnianhimoisemman tavoitteen saavuttamiseksi, josta meille ei mitään palkintoa tule.

Puhemies Matti Vanhanen: Vastauspuheenvuoro, edustaja Myllykoski.

16.18 **Jari Myllykoski vas** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Haluan nyt tavallaan vielä kysyä: Onko edustaja Kankaanniemi todellakin sitä mieltä, että jos meillä on jo jotakin, niin pitäisi pidättäytyä sen tuomisesta esiin? Eli olisi järjen köyhyyttä olla tekemättä ja esittämättä, mitä meillä on jo valmiina. Mutta pidättäydyt siinä, että määräykset ja säädökset olisivat tulossa vasta 15 vuoden päästä, kun meillä olisi ne välineet jo nyt valmiina, jolloin me voitaisiin kehittää omaa kansantalouttamme näillä omilla teknologisilla innovaatioilla. Kysyn nyt tästä aivan rehellisesti: oletteko sitä mieltä, että kannattaa pitää ässäkorttia hinnassa, kun sen voisi laittaa nyt jo pöytään?

Puhemies Matti Vanhanen: Ja Kankaanniemi.

16.19 **Toimi Kankaanniemi ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Ei sitä ässäkorttia tarvitse hihassa pitää, vaan meidän kannattaa mennä eteenpäin, mutta ei jonkun kunnianhimoisen, älyttömän tavoitevuoden mukaan, vaan sen mukaan, miten teknologia kehittyy, miten pystymme huolehtimaan siitä, että maatalous, metsätalous, valtiontalous, koko julkinen sektori ja työmies pärjäävät tässä kaikessa, että emme ajaudu sellaiseen tilanteeseen, että huomaamme niin kuin toimitusjohtaja Anttonen sanoi valtiovarainvaliokunnassa jokin aika sitten — siitä on nyt jo pari kolme vuotta, muistaakseni — että tällä aikataulun kiinni lyömisellä Suomi ottaa suuren riskin siitä, että se panostaa nopeasti vanhentuviin teknologioihin ja aiheuttaa ilmastolle karhunpalveluksen. Katsomalla siihen, miten teknologia kehittyy, voimme käyttää niitä hihassa olevia kortteja aivan oikein Suomen ja kokonaisuuden hyödyksi, ja silloin emme tee näitä virheitä, mihin nyt olemme menossa tällä vihreällä ideologialla.

Puhemies Matti Vanhanen: Vastauspuheenvuoro, edustaja Kosonen.

16.20 **Hanna Kosonen kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Se on tosi oleellista, että tehdään tämä siirtymä kustannustehokkaasti ja oikeudenmukaisesti ja myös sillä tavalla, että me emme täältä pääätä sitä, mikä teknologia voittaa, vaan että tämä meidän sääntelymme on teknologianeutraalia, kunhan se johtaa päästöttömyyteen ja siihen, että aidosti pääsemme ilmastomuutosta torjumaan niillä toimilla ja sääntelyllä.

Mutta minusta äärimmäisen hyvä esimerkki on nyt todella tämä käänne maailmanpolitiikassa, jota emme kukaan kyllä olisi toivoneet, eli Venäjän sotaa Ukrainassa, ja se, että meidän todella nyt oli nopealla aikataululla irrottauduttava fossiilisesta energiasta ja myös Venäjä-riippuvuudesta, ja se meidän, Suomen, Venäjä-riippuvuudesta irrottautuminen on huomattavan paljon helpompaa kuin monella muulla maalla juuri siksi, että olemme teh-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 173/2022 vp

neet näitä toimia uusiutuvan energian puolesta, [Toimi Kankaanniemi: Nimenomaan!] kotimaisen päästöttömän energian puolesta, ja sen takia tavallaan minusta se on jo niin vahva todiste siitä, että ollaan oltu aikaisemminkin jo hyvällä tiellä ja oikealla tiellä, ja on ollut hyvä, että me ollaan ollut pioneereja tässä asiassa.

Puhemies Matti Vanhanen: Vastauspuheenvuoro, edustaja Pitko.

16.22 Jenni Pitko vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Siitä varmasti voi olla montaa mieltä, onko tämä hiilineutraalisuustavoite kunnianhimoinen. Itse ajattelen, että se on järkevä. Se vastaa siihen, mitä olemme olleet sopimassa Pariisin ilmastopöytäkirjassa puolentoista asteen lämpenemisestä. Me teemme oman osamme sen edistämiseksi, että maapallo ei kuumu niin paljon, että täällä pystyy elämä jatkumaan entisellään.

Ajattelen myös, että teollisuus on jo lähtenyt tekemään vihreää siirtymää. Ei ole oikeastaan enää edes väliä, mitä Suomi siinä varsinaisesti tekee, vaan muutos on jo käynnistetty, ja pitkälti siinä on ollut taustalla Suomen korkeat ilmastotavoitteet. Esimerkiksi omassa kotimaakunnassani Pohjois-Pohjanmaalla nähdään hyvin laajasti jo vihreän siirtymän mahdollisuudet: tuulivoimaa rakennetaan ennätyspaljon, suunnitellaan hiilivapaata terästä, jota voidaan viedä ympäri maailman, koska kysyntä hiilivapaille ratkaisuille on tällä hetkellä valtavan suuri. Tämä on enemmänkin teollisuudelle mahdollisuus kuin uhka.

Puhemies Matti Vanhanen: Vastauspuheenvuoro, edustaja Mäkelä.

16.23 Jani Mäkelä ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Armeijassa olleet tietävät sellaisen sanonnan, että mitä nopeammin, sen enemmän. Eli jos saat jonkun asian valmiiksi liian nopeasti, se tarkoittaa sitä, että tulee lisätehtävää. Aivan samalla logiikalla tämä ilmastopolitiikka toimii Euroopan unionissa, eli jos me Suomessa teemme jotain etupainotteisesti, sen seurauksena tulee luultavimmin olemaan se, että me maksamme sen saman asian tekemisen muissa EU-maissa myöhemmin kasvaneina maksuosuuksina, koska EU toimii sillä periaatteella, että se maksaa, joka on hoitanut asiansa kunnolla, niille, jotka eivät ole hoitaneet asioitaan kunnolla. Esimerkki tästä toiminnasta oli tämä niin sanottu oikeudenmukaisen siirtymän rahasto, joka käytännössä tarkoitti sitä, että me asiamme hyvin hoitaneet, niistä fossiilisista polttoaineista ajoissa etupainossa luopuneet maat, maksoimme Puolan kaltaisten maiden kivihiiilestä luopumisen, miljardiluokalla rahaa Puolaan ja vastaaviin maihin Itä-Eurooppaan. Näin toimii EU, ja tämän hölmöyden Suomi tässä tekee, jos tekee etupainoisesti näitä toimia.

Puhemies Matti Vanhanen: Puhujalistaan. — Edustaja Pitko.

16.24 Jenni Pitko vihr: Arvoisa puhemies! Täällä äsken kuultiin, että Suomen päästöt olisivat niin pienet, ettei niitä kannattaisikaan vähentää. Jos me katsomme päästöjä suhteessa asukaslukuun, niin ei Suomi kieltämättä ole siellä ihan kärjessä lukuisista maista, mutta kyllä meillä ihan merkittävät päästöt per asukas on. Se on suunnilleen samaa luokkaa kuin Kiinassa, jossa — toki tiedetään — esimerkiksi hiilivoimaa poltetaan tosi paljon. Ei pidä sulkea silmiä siltä, mitä me itse teemme. Kyllä me olemme tehneet asioita oikein ja voidaan monella tavalla sanoa, että meillä on puhdasta teollisuutta ja paremmin menee kuin monilla muilla, mutta meidän elintasomme on sellainen, että päästöjä syntyy todella

Pöytäkirjan asiakohta PTK 173/2022 vp

paljon. Niistä maista, mitä monesti mainitaan, esimerkiksi Kongolla on todella paljon vähemmän päästöjä kuin meillä, ihan murto-osa siitä. Kyllä meidän täytyy myös pystyä kriittisesti katsomaan meidän omia päästöjämme, ja siksi me olemmekin tähän työhön ryhtyneet.

Minä ajattelen, että kuten tässä ympäristövaliokunnan mietinnössä oli hyvin painotettu tätä toimien kustannustehokkuutta, niin se on todella tärkeä asia. Samalla kannattaa edistää niitä toimia, millä on myös muita positiivisia vaikutuksia esimerkiksi luonnon monimuotoisuuteen, teollisuudelle, ihmisten hyvinvoinnille. Jos ajatellaan vaikka liikennettä, niin parhaimmillaan fossiiliton liikenne lisää myös terveyttä. Se vähentää lähipäästöjä ja parantaa ilmanlaatua, mutta se voi myös liikuttaa ihmisiä ja saada meitä istumaan vähemmän, kun otetaan alle pyörä tai lähdetään liikkeelle jaloin tai kiiruhdetaan bussille. Ne ovat toimia, mitä kannattaa tehdä pelkästään terveyden edistämiseksi, mutta niillä on myös merkittävät ilmastohyödyt. Ajattelen myös, että esimerkiksi maataloudessa turvemaiden tarkastelu on tällainen. Meillä on paljon vähän tuottavia turvemaita, jotka kannattaisi siirtää kosteikkoviljelyyn tai poistaa kokonaan käytöstä ja vettä, ja sen sijaan tukea niitä tuottavia maita, olivat ne sitten turvemaita tai muita maita, mutta kannattaa tukea niitä, missä on korkeampi ruuantuotannon potentiaali, eikä näitä vähän tuottavia.

Jos taas ajatellaan ilmastomuutokseen sopeutumista, niin moni luontopohjainen ratkaisu lisää ihmisten hyvinvointia. Esimerkiksi viherpinta-alan lisääminen kaupunkeihin lisää viihtyvyyttä. Tulvaratkaisut lisäävät luonnon monimuotoisuutta, ja metsätaloudessa monimuotoisuusratkaisusta voi olla sitten sekä ilmasto- että monimuotoisuushyötyjä mutta hyötyjä myös ihmisten virkistyskäytölle, ja siksi meidän kannattaa ensiksi ottaa käyttöön ne keinot, joilla on moninaisia hyötyjä.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Reijonen.

16.27 Minna Reijonen ps: Arvoisa herra puhemies! Käsitlemme ilmastopolitiikan suunnitelmia kohti hiilineutraalia yhteiskuntaa vuonna 2035, mutta ehdottomasti kyllä kannattaisi tätä vuosilukua lykätä, kun tilanne on muuttunut siitä, kun hallitusohjelmat on tehty. Tilanne on muuttunut aika paljon. On tullut sotaa ja on tullut energiakriisiä ja monta muuta asiaa, mitkä vaikuttavat tähän tulevaisuuteen.

Tämä turve — turvetta tosiaan tarvitaan jatkossakin, ja kaikki turvevaranto pitäisi nyt Suomessa oikeasti ottaa käyttöön. Sitä oikeasti tarvitaan.

Tämä metsätalous — tuntuu ihan kauhealta, kun metsätaloudesta on tullut tällainen niin kuin uhka, tällainen niin kuin riski ja haitta meille, vaikka sehän on meidän vahvuutemme. Tosiaan ne metsät ovat meidän vahvuksiamme. Jotenkin se on kääntynyt hullunkurisesti ihan toisinpäin. Näinhän sen ei missään nimessä pitäisi olla, ja se tuntuu hyvin oudolle. Hyvin oudolle tämä tuntuu.

Kun puhuttiin kunnianhimoista, niin jotenkin tuntuu, että kaikki on mennyt yltiökunnianhimoiseksi. Mutta mitä se kunnianhimo nyt oikeastaan tarkoittaa sitten tässä, mitä sillä oikeasti saavutetaan, miten se määritellään, kuka sen määrittelee? Tämä sana ”kunnianhimo” — jos saisin päättää, niin vetäisin sen pois hallitusohjelmasta, yliviivaisin kokonaan. Ei voi olla liian yltiökunnianhimoisia tavoitteita.

Nyt pitää miettiä, että metsiä me tarvitaan käyttä, tarvitaan niitä hakatakin. Ei niitä voi suojella kaikkia, vaan tarvitaan hakata ja tarvitaan käyttää turvetta. Jonkunlaista semmois-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 173/2022 vp

ta arkijärjenkäyttöä pitäisi vahvistaa, niin että sen kunnianhimon pitäisi enemmän olla arjessa pärjäämisessä. Siihen me suomalaiset tarvitaan nyt tätä kunnianhimoa.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Mäkelä.

16.29 Jani Mäkelä ps: Arvoisa puhemies! Tuosta edustaja Reijosen puheesta on hyvä jatkaa, eli olen aivan samaa mieltä siitä, että kunnianhimo sinänsä sanana on hyvä, kunhan se kunnianhimo keskittyisi siihen, että me hoitaisimme suomalaisten asiat kunnolla ja suomalaiset ulos näistä kriiseistä hyvinvoivina ja toimeentulevina emmekä keskittyisi näihin ilmastasioihin ihan näin paljon kuin tämä hallitus keskittyy — erityisesti tällaisena aikana. Ne toimet olivat liioiteltuja jo ennen näitä kriisejä.

Tämän iltapäivän keskustelu täällä eduskunnassa on eräänlainen kuvajainen tästä kaudesta. Meillä on täällä peräjälkeen keskustelussa toinen toistaan turhempia selontekoja, jotka kuormittavat eduskunnan koneistoa ja päätöksentekoa aivan järjettömällä tavalla tällaisessa tilanteessa, kun meidän pitäisi saada eteenpäin asioita Suomen ja suomalaisten parhaaksi. Esimerkiksi kansalaisaloite turpeen uusiutuvaksi määrittelemisestä makaa valiokunnassa hallituspuolueiden enemmistön päätöksellä, myös keskustapuolueen tukemana, ja me täällä salissa keskustelemme pykälä toisensa perään näistä ilmastaselonteista, joilla on kuormitettu virkamiehiä ja eduskuntaa.

Tässä Suomen ilmastopolitiikassa se kaikkein traagisin virhe on, että me otamme tavoitteen 15 vuotta etupainoisena muuhun EU:hun verrattuna — siis keskeisiin kilpailijamaidemme verrattuna 15 vuotta etupainoinen hiilineutraaliustavoite. Se ei ole missään tapauksessa järkevää. Me voisimme mennä samassa tahdissa kuin muut, ehkä samassa tahdissa kuin muu maailma, mutta etupainossa meidän ei näitä asioita kannata lähteä tekemään.

Täällä on monesti mainittu yritykset, että yritykset haluavat näitä ilmastotoimia. Väittäisin, että tämä on kohtuullisen naiivi näkemys, että yritykset näitä toimia haluaisivat. Väittäisin, että yritysjohto on päinvastoin laskenut, että useimmilla toteutuvilla hallituspohjilla tämä pelleily nyt vain on tosiasia, mitä täällä Suomessa harjoitetaan, ja heidän täytyy sopeuttaa liiketoimintaansa sen kyseisen pelleilyn mukaiseksi. Siitä seuraa se, että he sanovat näitä ilmastotoimia tukevansa, taka-ajatuksenaan, että otetaan pois kaikki veronmaksajien tukiraha näistä hankkeista. Veronmaksajien tukirahaanhan tämä kaikki perustuu, ja veronmaksajien tukiraha perustuu pohjimmiltaan velkarahaan, koska ei meillä tulojakaan ole, ja vielä vähemmän on, jos me näihin toimiin lähdemme.

EU on tässä asiassa keskeinen ongelma, eli se, että komissio on tällä kaudella lähtenyt täysin poikkeuksellisella tavalla työntämään putkessa meille pakottavia ilmastotoimia. Meille tulee ennallistamisasetusta, meille tulee päästökauppaa, meille tulee LULUCF:ää, meille tulee kaikkea vastaavaa lisärasitetta sen päälle, mitä me teemme kansallisesti. Kyllä meille pitäisi riittää ne EU:n pakottamat toimet, niin ettemme enää kansallisesti tiukentaisi lisää näitä asioita.

Suomi on hyvin riippuvainen metsäteollisuudesta. Me tarvitsemme puuraaka-ainetta. Sitä puuta ei enää voi tuoda tässä tilanteessa Venäjältä, eikä olisi ekologisesti kestävää tuoda Venäjältä missään tilanteessa. Suomessa joka tapauksessa hoidettaisiin metsää paremmin kuin Venäjällä. Käsitykseni mukaan, jos olisimme puhtasoppisia ympäristönsuojelijoita, luonnon moninaisuus on sellainen asia, joka pitäisi suojata myöskin Venäjällä, eli emme voisi ulkoistaa näitä ongelmia Venäjälle. Suomalainen metsäteollisuus on ympäristötöke. Suomalainen puunhakkaaminen on ympäristötöke. Suomessa on jo suojeltua met-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 173/2022 vp

sää enemmän kuin missään muualla Euroopassa, ja tämän tilanteen tulee riittää. Meidän täytyy säilyttää oman elinkelpoisuutemme ja kilpailukykyimme edellytykset.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Hassi.

16.33 Satu Hassi vihr: Arvoisa puhemies! Suurin piirtein kaikkia merkittäviä ympäristönsuojelun edistysaskeleita on vastustettu väittäen, että ne tuhoavat talouden ja työllisyyden, ja kerta toisensa jälkeen, vuosikymmen toisensa jälkeen, käytäntö osoittaa, että nämä pelottelut ovat turhia. Esimerkiksi kun 60—70-luvuilla vaadittiin tehtaiden jätevesien puhdistamista, väitettiin, että se tuhoaa talouden, teollisuuden, työllisyyden — toisin kävi, onneksi jätevedet puhdistettiin. 80-luvulla väitettiin, että tehtaiden ja voimalaitosten rikkipäästöjen puhdistaminen ja happosateiden suitsiminen tuhoaisi talouden — ne päästöt puhdistettiin, eikä talous tuhoutunut. Aivan sama keskustelu on nyt käynnissä tämän ilmastomuutoksen suhteen, vaikka taloustiedekin on jo kolmisenkymmentä vuotta sitten osoittanut, että kun ympäristövaatimukset tiukkenevat, niin sen maan, jossa ympäristövaatimukset tiukkenevat, kilpailukyky paranee eikä heikkene. Mutta tämä väite on joku ihme zombi, joka aina vain pomppaa, että kunnianhimoinen ympäristöpolitiikka haittaisi taloutta, vaikka jopa Elinkeinoelämän keskusliitto sanoo tänä päivänä toisin.

Vielä totean sen, että minusta on erinomainen asia, että ympäristövaliokunnan mietinnössä todetaan myöskin tällainen käsite kuin hiilikädenjälki, mikä on nimenomaan teollisuuden puolelta lanseerattu ja joka tarkoittaa sitä, kuinka paljon päästövähennyksiä saadaan aikaan niillä ilmastoratkaisuilla, mitä suomalainen teollisuus maailmalle myy, ja se hiilikädenjälki on tosiaan merkittävä.

Muutamia lukuja: Ensinnäkin Kiina mainitaan erittäin usein. Edustaja Pitko totesi, että henkeä kohti kiinalaisen päästöt ovat suurin piirtein samat kuin suomalaisen. Kiina on jo monta vuotta ollut maailman suurin uusiutuvaan energiaan investoija. Kaiken kaikkiaan maailman energiajärjestö ennustaa, että vuoteen 2025 maailman sähkönkulutus kasvaa noin 2 500 terawattituntia ja samainen maailman energiajärjestö ennustaa, että siitä valtaosa, eli yli 2 400 terawattituntia, katetaan uusiutuvalla energialla. Suomessa tuulivoiman nopea kasvu on pelastanut meidät energiakriisiltä, pelastanut suomalaisten sähkölaskut. Samalla on kuitenkin pidettävä huoli myöskin siitä, että myös uusiutuvaa energiaa koskevat ympäristövaatimukset. Eli maankäytön muutosmaksun, joka on mielestäni tarpeen metsäkadon hillitsemiseksi, pitäisi koskea myös tapauksia, joissa metsää kaadetaan aurinkopaneelien alta. Mielestäni aurinkopaneeleja ensisijaisesti pitää laittaa sellaisille pinnoille, jotka on jo otettu luonnolta pois, vaikkapa parkkipaikoille ja katoille.

Arvoisa puhemies! Vielä lopuksi: Kun täällä puhutaan tekniikan kehityksestä, sitä varmasti kaikki kannatamme. Haluan nyt kuitenkin tekniikan ammattilaisena todeta, että tekniikka kehittyy sillä, että sitä käytetään. Ei auta, jos kehitetään laboratorioissa, jossain tutkimus- ja kehityslaitoksessa, teknologioita. Sitten vasta, kun sitä myydään ja käytetään, se kehittyy. Esimerkiksi tämä on tapahtunut tuulivoimalle. Vielä kymmenen vuotta sitten työ- ja elinkeinoministeriö teetti ulkomaisella asiantuntijalla arvion, jonka lopputulos oli, että tuulivoimasta ja aurinkovoimasta ei koskaan tule kaupallisesti kilpailukykyisiä. Tänä päivänä ne ovat olleet jo monta vuotta edullisin vaihtoehto uuden sähköntuotannon rakentamiseen.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Kinnunen.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 173/2022 vp

16.37 Mikko Kinnunen kesk: Arvoisa herra puhemies! Yhteinen tehtävämme on viljellä ja varjella luontoa. Olemme osa tätä hienoa luomakuntaa. Elämme maasta ja metsistä. Luonto on meille suomalaisille myös tärkeä paikka liikkua ja harrastaa. Pidän tärkeänä, että hyödynnämme luonnonvaroja kestäväällä ja vastuullisella tavalla — huolehdimme samalla luonnon monimuotoisuudesta ja suojelemme luontoa tuleville sukupolville.

Keskipitkän aikavälin ilmastopolitiikan suunnitelma nostaa esille tarpeellisen biokaasuohjelman. Meidän tulee edistää ja kehittää biokaasun tuotantoa, jotta siitä tulee kannattava osa maatalouden elinkeinoa. Se on kiertotaloutta parhaimmillaan. Tarvitsemme kotimaista ruokaa, jonka kannattava viljeleminen on osa isänmaamme huoltovarmuutta ja kokonaisturvallisuutta. Voimme vähentää esimerkiksi työkoneiden polttoöljyn käyttöä lisäämällä biokaasun käyttöä.

Arvoisa puhemies! Suomessa on 41 kansallispuistoa, jotka ovat laajoja luonnonsuojelualueita. Niiden tärkeänä tehtävänä on turvata luonnon monimuotoisuutta ja antaa ihmisille mahdollisuus nauttia ja rentoutua luonnossa. Emme voi museoida kuitenkaan kaikkia metsiämme. Jatkossa on tarpeen perustaa ennemminkin retkeilyalueita, joissa metsien hoito, kestävä käyttö, metsästys, kalastus ja muu virkistyskäyttö ovat kaikki samaan aikaan mahdollisia. Retkeilyalueet ovat monien mahdollisuuksien virkistysalueita, jotka tukevat myös alueen matkailutoimintaa.

Kun keskustelemme ilmastomuutoksesta, ongelman juurisyyt tahtovat unohtua. Luonnon luoma viherhiukkanen sitoo hiiltä, kun puu ja kasvi yhteyttää ja kasvaa. Kaikki muu on kuluttamista, joka vapauttaa hiiltä. Ilmastomuutos ei johdu metsien käytöstä vaan siitä, että käytämme fossiilisia polttoaineita, jolloin hiiltä vapautuu oikein reilusti ilmakehään. Niistä pitää päästä eroon. Silloin vihreä siirtymä toteutuu ja kuljemme fossiilitaloudesta kohti biotaloutta. Sen sijaan kasvava metsä sitoo parhaiten hiiltä. Mitä enemmän se kasvaa, sitä enemmän viherhiukkanen tekee uutteraa työtään ja sitoo hiiltä. Siksi metsät ja taimikot tulee hoitaa, harventaa ja aikanaan myös uudistaa.

Kestävä metsätalous tuo paljon hyvinvointia isänmaahamme. Suomalainen metsänhoito oikeastaan kelpaa vastuulliseksi esimerkiksi maailmalle. Metsien hakkuista ei tule vähentää: harvennetaan risukoituneet metsät niin, että ne kasvavat vielä enemmän. Jalostetaan puu omassa maassa mahdollisimman pitkälle. Puolet puun määrästä on puhdasta hiiltä, tehdään siitä kestäviä, pitkäaikaisia tuotteita. Rakennetaan myös taloja puusta, jolloin hiiltä sitoutuu niihin hyvin pitkäksi aikaa.

Arvoisa puhemies! Meillä on valtavat mahdollisuudet jalostaa ja valmistaa tuotteita biopohjaisista materiaaleista, kuten edustaja Kettunen täällä aikaisemmin sanoi. Niitä voimme viedä myös ulkomaille. Vihreään siirtymään liittyvässä teknologiassa meillä on paljon osaamista, jota tulee ottaa käyttöön. Meillä on tässä monia mahdollisuuksia Suomen kestäväälle kasvulle tulevana, taloudellisesti haastavana, vuosina.

Täällä on puhuttu monella tapaa myös turpeesta. Turvetta tarvitaan edelleen huoltovarmuuspolttoaineena, kasvuturpeena ja kuivikkeena. Vihreä siirtymä kohti päästöttömyyttä tulee tehdä oikeudenmukaisesti ja järkevästi, kuten edustaja Kosonen sanoi. Meidän tulee panostaa kotimaiseen uusiutuvaan energiaan. Tarvitsemme lisää tieteellistä tutkimusta ja kehittämistä, tarvitsemme investointeja. Teollisuudelle avautuu tässä aivan uusia mahdollisuuksia. Niin on saanut tapahtua myös meillä tuolla pohjoisessa. Meidän tulee turvata luonnon monimuotoisuutta ja suojella luontoa tuleville sukupolville huolehtimalla luonnonvarojen kestävästä käytöstä. Siinä arkijärjen käyttö ei ole kiellettyä.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 173/2022 vp

Elämme monella tapaa arvaamatonta aikaa. Me emme tiedä, mitä huominen tuo tullessaan. Jos isänmaamme tilanne sitä edellyttää, näidenkin suunnitelmien aikatauluja tulee voida arvioida tarpeen mukaan uudelleen.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Kalmari.

16.43 Anne Kalmari kesk: Arvoisa herra puhemies! Täällä on käytetty hyviä puheenvuoroja siitä, että Suomen ei pidä ampua itseään nilkkaan. Se ei toki tarkoita sitä, ettemmekö määrätietoisesti etenisi kohti ilmastoneutraaliutta, mutta esimerkiksi maa- ja metsätalousvaliokunnan lausunnossa otimme hyvin vahvasti esille, että meidän tulee huolehtia huoltovarmuudesta ja kilpailukyystä. Eritoten nyt, kun kansainväliset kriisit osoittavat, miten haavoittuvainen voi olla sellainen maa, jossa esimerkiksi polttoon perustuvaa energiaa ei ole, niin olisi suoranainen kauhistuttava virhe, jos pyritäisiin polttoon perustuvasta energiasta vuoteen 35 mennessä kokonaan eroon. Se olisi järkyttävä asia.

Kuitenkin me nostimme esimerkiksi hiilikädenjälkeä siinä omassa lausunnossamme, ja hiilikädenjälki on jo tuottanut, tai Suomen vientitoiminta maailmalla tuottaa, päästövähennyksiä 63 miljoonaa hiilidioksidiekvivalenttitonnia. Sen päästövähennykset ylittävät jo nyt Suomessa syntyvät kansalliset päästöt. Tämä on erittäin merkittävä asia huomioida, ja tätä vientitoimintaa tulee edelleen tukea niin, että saamme siitä sitten aikanaan tuloja.

Mitä tulee sitten metsän käyttöön, niin aika usein yhdistetään, aivan virheellisestikin, monimuotoisuus ja hiilensidonta. Usein ne kulkevat aivan päinvastaisiin suuntiin. Molemmat ovat tärkeitä, mutta siksi meidän onkin syytä tasapainottaa näitä asioita. Tällainen loppuun kasvanut metsä ei enää sido hiiltä. Hiilensidonta on parasta siinä 30—40 vuoden tienoilla. Itse asiassa, jos me olisimme toimineet niillä opeilla, mitä täälläkin monet yltiövihreät julistavat, tällaista metsien museointia, niin meillä ei olisi tämän päivän hiilinieluja. Eli metsiä pitää käyttää, niitä pitää hoitaa, ne pitää saada kasvamaan, ja silloin me saamme myös hiilinielut tulevaisuudessa kasvamaan. Metsien museointi ei ole lääke hiilinielun kasvattamiseen. Metsiensuojelu on lääke monimuotoisuuteen silloin, kun se kohdistetaan oikein, mutta ilmastomuutosta se ei paranna.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Kettunen.

16.45 Tuomas Kettunen kesk: Kunnioitettu puhemies! Olin unohtanut, että otin puheenvuoron tähän vielä, mutta kun...

Puhemies Matti Vanhanen: Voi jättää käyttämättäkin.

...puhemies, muistutitte minua, niin haluan vain todeta, että maa- ja metsätalousvaliokunnan puheenjohtaja käytti niin ansiokkaan puheenvuoron, että minulla ei kyllä ole muuta lisättävää kuin se, että myös ympäristövaliokunnan mietinnössä on tuotu esille biokaasu ja sen edistäminen — varmasti tämä oli se minun alkuperäinen ajatukseni tämän puheenvuoron pitämiseksi. Biokaasun tuotantoon liittyvää tukeahan on tällä vaalikaudella edistetty. Haluankin muistuttaa, että biokaasu ja sen tuottaminen tulevaisuudessa maataloilla luo huoltovarmuutta ja omavaraisuutta.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Reijonen.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 173/2022 vp

16.47 Minna Reijonen ps: Arvoisa herra puhemies! Tästä ilmastopolitiikasta. Sitä äsken tässä pohdiskelin ja mietin, että kun näitä ilmastotekoja tehdään, niin tämä tuulivoima aiheuttaa aika paljon semmoista kritiikkiäkin, että onko se hyvä vai huono asia. Totta kai on tärkeitä, että sitä energiaa meillä saadaan. Mutta tuulivoimassa on myös se asia, että siinä ei ole sitten semmoista... Kun ei tuule ja on pakkasta, niin silloinhan ei tosiaan tätä tuulivoimaa saada. Se vaan on näin. Ja harmittaa tavallaan se, että aika paljon, kun tehdään niitä tuulivoimalajuttuja, meidänkin alueella aina pohditaan, mitenkä paljon sitä metsää joudutaan kaatamaan tuulivoiman tieltä. Jotenkin tavallaan sekin, että metsä joudutaan kaatamaan, että saadaan vihreätä energiaa, on vähän semmoinen kaksipiippuinen juttu. Onko se hyvä, että sitä tuulivoimaa on siellä merellä, vai onko se hyvä, että kaadetaan metsät sitten ihan isolta alalta ja laitetaan siihen tuulivoimapuistoja? Tämä on vähän semmoinen kaksipiippuinen juttu. Tuulivoimasta myös toivoisin sen verran, että sitä selvitetäisiin aina vähän paremmin ja myös paikallisten asukkaiden huomiot otettaisiin paremmin huomioon. — Kiitos.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Kankaanniemi.

16.48 Toimi Kankaanniemi ps: Arvoisa herra puhemies! Täällä vähän arvioitiin näitä menneitä päätöksiä.

Voin todeta, että itse olin jo 1980-luvun alussa Päijänne puhtaaksi -kansanliikkeessä, jota silloinen laukaalainen opettaja Martti Muurikainen veti. Saimme sillä kansanliikkeellä aikaan sen, että Äänekosken tehtaiden kloorivalkaisusta luovuttiin ja siellä otettiin käyttöön happivalkaisu, minkä seurauksena Äänekosken alapuoliset vesistöt puhdistuivat hyvin nopeasti, ihan muutamassa vuodessa, ja ovat nyt hienoja alueita, siellä on Leppävesi ja nämä muut seudut. Kannattaa muuten kesällä mennä sinne matkailemaan, siellä on todella kaunista ja puhdasta eikä haise enää, ja kalatkin siellä elävät jo — toisin oli silloin 80-luvun alussa vielä.

Ydinvoimaa kannatin. No, myönnän sen, että 80-luvulla täällä eduskunnassa vastustin ydinvoimaa Tšernobylin onnettomuuden jälkeen, ja sitten 90-luvun alussa — taisi olla silloin edustaja Vanhanen, joka teki kuuluisan lausumaesityksen — äänestin sen puolesta, mutta sitten jo 2000-luvulla, kun ministeri Pekkarinen esitteli ydinvoimalupia, kannatin niitä. [Tuomas Kettunen: Hyvä!] Silloin vihreät olivat jyrkästi vastaan ja lähtivät hallituksestakin monta kertaa. Myös sitä risupakettia, joka silloin tehtiin ydinvoimapäätöksen yhteydessä, kannatin hyvin lämpimästi, sitä, että uusiutuvaa käytetään. [Tuomas Kettusen välihuuto] Nyt olen viime aikoina sitten tehnyt ympäristötekoja sikäli, että hankin maalämmöllä lämpiävän asunnon, sähköhybridiautolla ajelen, polkupyöränkin hankin taas ja junalla kuljen ja kierrätystä harrastan ja niin edelleen, ja nämä ovat tärkeitä asioita yksilön tasolla. Tehkäämme kaikki näin.

Sitten näistä virheinvestoinneista, joista tuossa aiemmin puhuin: Kyllä meillä on kokemusta siitäkin. 70-luvulla hallitus päätti rakennuttaa Valcon kuvaputkitehtaan Imatralla. Se oli selvä virheinvestointi. Kyllä niitä tulee. Ja varoitin edelleen, että tällä ilmastovouhotuksella, joka on ideologinen järjettömyys monilta osin — ei siis tavoitteen osalta mutta toiminnan osalta — saatetaan kyllä tehdä taas virheitä, ja niitä ei ole varaa tässä talouden tilanteessa tehdä. — Arvoisa puhemies, taitaa mennä vähän pitkäksi. [Puhuja siirtyy puhujakorokkeelle]

Pöytäkirjan asiakohta PTK 173/2022 vp

Niin, herra puhemies, sitten täällä puhuttiin Kiinasta ja muista maista. On ihan selvää, että avaimet ovat tässä ilmastopolitiikassa kiinalaisten ja näitten muiden suurten kansojen käsissä, jotka valtavasti saastuttavat. Täällä joku mainitsi myös Kongon ja vertasi Kongoa ja Suomea päästöjen määrässä. Täytyy kyllä todeta, että Kongosta tuskin viedään pitkälle jalostettuja tuotteita maailmalle. Siellä lapset taitavat tehdä töitä ja kaivoksissa kaivetaan malmeja ja muita rikkauksia, jotka sitten viedään raakana maailmalle, jalostamattomina pitkälti. Se ei ole oikea vertailukohta päästöjen arvioinnissa. Suomessa jalostetaan — metsäteollisuus, metalliteollisuus, moni muu ala — hyvin pitkälle, korkealle tasolle tuotteet, ja ne viedään kulutettaviksi muihin maihin. Eli tuotannossa syntyy päästöjä, jotka kuitenkin ovat tietyllä tavalla muiden päästöjä eli niiden, jotka ne tuotteet käyttävät ja kuluttavat loppuun. Ei niitä pidä laskea sillä lailla meidän omaksi synniksi, niin kuin nyt helposti tehdään näitä lukuja arvioitaessa.

Toisaalta meillä on todella laaja maa, etäisyydet ovat pitkiä. Meillä on kylmä talvi, joka vaatii paljon erilaista energiaa ja kaikenlaista tuotannossa, liikkumisessa, asumisessa, maataloudessa ja niin edelleen. Emme me voi ajaa Suomea tällaiseen umpikujaan, johon hallitus nyt on ajamassa politiikallaan ja tällä EU-nöyristelyllään. Meidän täytyy tunnustaa tosiasiat ja todeta, että me emme voi tällä tavalla jatkaa. Vihreä siirtymä ei edellytä sitä, että meillä on vuosi 2035 tähtäimessä. Vihreää siirtymää ja biotaloutta ja muuta voidaan edistää ilman tämmöistä mahdotonta vuosilukua. Pannaan tavoite 50 ja edetään sen mukaan järkevällä tavalla.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Koponen, Ari. — Mikrofoni.

16.53 Ari Koponen ps: Arvoisa puhemies! Tosiaan näistä mittasuhteista muutama sana: Jos mietimme, että Indonesia on siirtämässä pääkaupunkinsa eli Jakartan, missä on monta kymmentä miljoonaa ihmistä, keskelle sademetsää, niin se nyt on meille aivan sama, ajameko me täällä vähäpäästöisillä diesel- tai polttoaine-, bensa-autoilla. Ja mitä Suomi voisi tehdä tämän asian eteen, niin parasta meille olisi viedä kotimaisen teollisuuden vihreää teknologiaa maailmalle, saada siitä tuloja ja työpaikkoja Suomeen.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Elomaa.

16.54 Ritva Elomaa ps: Arvoisa puhemies! Tänään on pitkään keskusteltu näistä ympäristö- ja ilmastotavoitteista, ja on erittäin hyviä esityksiä ja puheenvuoroja ollut, mutta täytyy ottaa ne faktat esille, kun puhutaan teknologian kehityksestä ja siitä, mitkä mahdollisuudet meillä on edelleen kehittää ja miksi me olemme niin kunnianhimoisia näissä tavoitteissamme, meillä on mahdollisuus vielä parantaa. Täytyy ottaa ne faktat.

Otetaan nyt tämä turve, ja sen turpeen nostossa tulee sivutuotteena kuivike ja kasvuturve. Todellisuus on se, että niille ei ole mitään korvaavaa tällä hetkellä, millä viljelijä, tuottaja voisi korvata tämän kuivikkeen tai puutarhaviljelijä saisi sitten kasvuturvetta, kun ei ole korvaavaa. Tarkoittaako se sitä, että sanotaan, että laittakaa pillit pussiin, kun ei löydy korvaavaa, mikä olisi hyvä ja myös taloudellisesti kannattavaa? Ja tämä on sama eläinten kohdalla. Niitä tuottajia, joilla on eläimiä, on syyllistetty, että lehmien pito on suunnilleen katastrofi. Tämä tuottajien syyllistäminen on mennyt liian överiksi.

Pitäisi olla hyvin rehellinen myös, mitä tarkoittavat nämä kunnianhimoiset ilmastotavoitteet, mitä Suomi nyt ajaa. Elikkä me ollaan melkein maailman ykkösiä, mutta se ei ri-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 173/2022 vp

tä, kun pitäisi vielä nostaa paljon enemmän niitä tavoitteita. Mitä se merkitsee tavalliselle kuluttajalle? Se merkitsee hyvin paljon sitä hyvinvointia alentavasti, että tarvitsisi olla myös rehellinen, mitä se tarkoittaa, koska se teknologia ei ole vielä sillä tasolla, joka kompensoisi nämä asiat.

Sitten tähän lasten ja nuorten jopa pelotteluun asti menevään ilmastohysteriaan pitäisi saada kyllä joku stoppi, että ei se saisi mennä näin pitkälle. On tärkeää, että lapset, nuoret, kaikki suomalaiset kunnioittavat ilmastotoimenpiteitä, luontoa, ympäristöä, mutta se ei saa mennä näin överiksi, että pelotellaan. Se on mennyt liian pitkälle.

Perussuomalaisten sinivalkoinen siirtymä esittää realistisen ohjelman näihin tärkeisiin ilmastotavoitteisiin, kuinka päästään eteenpäin ja missä tasossa meidän pitää olla, jotta me selviämme myös kansakuntana tästä, sekä huoltovarmuuden ja omavaraisuuden pitämiseen hyvällä tasolla. — Kiitos.

Puhemies Matti Vanhanen: Huomautan, että meillä on yhteinen keskustelu päiväjärjestyksen kohdista 7, 8 ja 9, eli myös ne puheenvuoropyynnöt, jotka on pyydetty kohtiin 8 ja 9, käytetään tässä yhteydessä. — Edustaja Puisto.

16.58 Sakari Puisto ps: Arvoisa puhemies! Liittyen aluksi edustaja Elomaan puheenvuoroon haluan myös muistuttaa, että meillä on täällä eduskunnassa vieläkin käsiteltävänä kansalaisaloite ”Turve on luokiteltava uusiutuvaksi luonnonvaraksi”, mitä on valiokunnassa pöydytty ja lykätty jo aika monta kertaa. Pidän hyvin tärkeänä, että se käsitellään asianmukaisesti.

Mutta mitä tulee tähän vihreään siirtymään, niin kyllähän näissä toimintatavoissa on paljonkin kritisoitavaa ja korjattavaa. Yksi liittyy viherpesuun eli vihreän siirtymisen käyttämiseen liiallisesti ja perusteettomasti esimerkiksi erilaisissa sijoitustuotteissa, ja tästähän on suorastaan syntynyt kansainvälinen kohu, kun erilaiset tahot ovat brändänneet omia sijoitustuotteitaan vihreiksi niin kutsutun ESG-brändin alle, mutta todellisuudessa siellä ei ole oikeastaan mitään eroa havaittavissa — ne tuotteet ovat ehkä kalliimpia sitten vaan kuluttajille. Tässä on yksi ongelmakohta.

Mutta toinen asia, mihin olisi myös korkea aika kiinnittää huomiota: Kun täällä usein sanotaan, että pitää tarkastella asioita teknologianeutraalisti, niin se teknologianeutraalihan tarkoittaa sitä, että joku tietty asia tehdään, ja se ei ota sinänsä kantaa, tehdäänkö se tavalla A vai B. Mutta kun tätä vihreätä siirtymää tuodaan nyt niin ylikorostetusti joka paikassa ja niin ideologisesti, niin kyllä se asettaa myös kysymyksen tähän koko teknologianeutraliteettiin siitäkin näkökulmasta, että meillä osa teknologioista, teknologia-alueista, tekniikan aloista, pystytään brändäämään ikään kuin tämän vihreän siirtymän alle. Ja sitten meillä on aloja, millä tehdään hyvin merkittäviä asioita — todellisia ratkaisuja, fiksua, parempia ratkaisuja, taloudellisesti kannattavampia järjestelyitä yhteiskunnalle, julkiselle sektorille ja yksityissektorille — mutta mitkä eivät suoranaisesti tai niin selvästi kuulu tähän vihreään siirtymään. Ja tässä on yksi näistä sivuvaikutuksista, mitä tällaisella liian pitkälle viedyllä ideologisella ajattelulla on ja mikä ei välttämättä palvele enää kaikkien etua. — Kiitoksia.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Kettunen.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 173/2022 vp

17.00 Tuomas Kettunen kesk: Kunnioitettu herra puhemies! Maankäyttösektoristakin kun keskustellaan, ja on tässäkin keskustelussa tullut esille kaivannaisteollisuus, niin kylähän Suomen malmivarat ovat merkittävät ihan koko EU:n mittakaavassa. Ja monet kaivoksethan ovat tärkeässä roolissa muun muassa nyt, kun yhteiskunnat sähköistyvät ja sitä kautta myös sähköautot yleistyvät ja sähköautot kehittyvät eteenpäin. Nykyisessä akkuteknologiassahan litium ja koboltti ovat tärkeitä alkuaineita.

Akkuteollisuus on tärkeä tulevaisuuden yhteiskunnissa sekä liikenteen päästöjen vähentämisessä että sitten uusiutuvan energian varastoinninkin kannalta. Omassa kotimaakunnassani Kainuussa olen siitä tyytyväinen, että 2016 silloista Talvivaaran kaivosaluetta ei laitettu kiinni. Sitä ei ennallistettu, päinvastoin: Laitettiin panostuksia sen suhteen, että tänä päivänä nykyisellä Terrafamen kaivosalueella on 1 500 suoraa työpaikkaa — 1 500 suoraa työpaikkaa ja siihen vielä 500 välillistä työpaikkaa, ja nämä ovat niitä tulevaisuuden toimintoja. On hyvä muistaa, että Suomessa kuitenkin kaivosteollisuus on edistynyt, ja ennemmin täällä Suomessa tuotetaan niitä mineraalivarantoja kuin että niitä tuotetaan semmoissa maissa, missä esimerkiksi sosiaaliset tai ekologiset asiat ovat vähän vähemmän hyvin otettu esille kuin meillä Suomessa.

Puhemies! Täytyy muistuttaa siitä, että kun me teemme Suomessa maailman vastuullisinta mineraalisektorin toimintaa, niin täytyy muistaa, että tätähän tulee kehittää ja vaikka seuraavalla vaalikaudella luoda tähän maahan ihan mineraalistrategia. Kun näitä kaikkeneköisiä selontekoja on tuotu pöytään, niin varmaan tällainen mineraalistrategia-selontekokin jossain vaiheessa on hyvä tuoda myös eduskunnan käsittelyyn.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Kosonen.

17.02 Hanna Kosonen kesk: Arvoisa puhemies! Täällä nousi tuulivoima äsken keskustelussa esiin, ja oikeastaan viisi kohtaa haluaisin tästä kokonaisuudesta ottaa puheenvuorossani esille.

Eli ensinnäkin, minkä takia meillä on tänä talvena ollut hyvinkin halpaa sähköä tarjolla, ja sehän on juurikin riippunut siitä, onko meillä tuullut vai ei. Kiitos tuulivoiman rakentajille ja niille kunnille ja maanomistajille ja koko sille ketjulle, että tämä on saatu tehtyä ja että meillä on ollut tätä tuulivoimaa, jotta meillä on ollut tänä talvena myös sitä halpaa sähköä tarjolla.

Sitten toinen asia on ihan todellinen, mitä täällä edustaja Huru ja Reijonenkin taisivat ottaa esiin, eli juuri tämä maankäyttö tuulivoiman rakentamisen suhteen. Kyllä olen samaa mieltä siitä, että kyllä näissä pitää ottaa kokonaisuus huomioon, että minkälaisille alueille tuulivoimaa tai aurinkovoimaa rakennetaan. Ei ole järkevää hakata metsiä tällaisten alueitten tieltä. Täytyy löytyä semmoisia maita, joissa ei tavallaan sitten taas nieluja lähdetä syömään.

Ja sitten myös tämä sähkölinjakysymys on kyllä tosi tärkeä. Eli tällä kaudella emme saaneet tätä lunastuslakia kuntoon, ja kyllä se on saatava hoidettua, jotta niistä saadaan järkevät korvaukset maanomistajalle, myös sähkölinjojen lunastuksista.

Sitten vielä neljäntenä otan esiin sen, että tässä on valmistumassa Itä-Suomen tuulivoimaselvitys, että voitaisiinko sinne myös tuulivoimaa enemmän rakentaa. Toki turvallisuudesta on pidettävä huolta. Venäjän raja siinä sen estää. Tutkateknologia ei ole vielä niin pitkällä, että tuulivoimaa voitaisiin rakentaa. Mutta kyllä minä katson, että nämä ovat ihan ihmisten ratkaistavia asioita, ja on oltava heti valmius vaihtaa tutkat, kun teknologia riittää.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 173/2022 vp

vän pitkälle kehittyä, koska koko Itä-Suomea ei voi tästä energiamuodosta jättää paitsi, erityisesti, jos mietitään tätä vetynäkymää, mikä meillä on nyt vahvasti myös Suomessa esillä.

Viidentenä, vielä viimeisenä asiana otan esiin tämän hyväksyttävyyden. Kyllä se on tietysti elinehto tuulivoimalle, että nämä projektit tehdään hyvässä yhteistyössä asukkaiden kanssa ja semmoisille alueille, että ne eivät sitten todellakaan häiritse ketään. Mutta toki meillä Suomessa on siinä asenneilmapiirissä tekemistä, koska me ollaan totuttu siihen, että ei meillä missään mikään häiritse eikä mitään kuulu eikä näy, kun on vain tätä avaraa luontoa, mikä on hieno asia. Näihin tuulimyllyihinkin kyllä sitten tottuu aikanaan. Siihen kannattaa tottua, koska se on tärkeä energiamuoto.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Kalmari.

17.06 Anne Kalmari kesk: Arvoisa herra puhemies! Mitä tulee tuulivoimaan, niin Suomi tarvitsee ehdottomasti tuulivoimalain. Siellä tulisi huomioida suojaetäisyydet, lunastusasiat, purkurahastot, johtokäytävien kustannusten jaot, haittakorvaukset, ympäristöluvut ja melumallinnusten ohjeitten päivitykset. Tällä hetkellä tuulivoiman rakentaminen on kuin villi länsi: koetellaan kepillä jäätä ja tehdään tuulimyllyjä vaikka keskelle kylää, jos sitä vastustavat ihmiset eivät saa tarpeeksi ääntään kuuluviin. En hyväksy minkäänlaisia ohituskaitoja ja ihmisten oikeuksien polkemista, vaikka olen sitä mieltä, että Suomi tarvitsee tuulivoimaa. Mutta juuri tämän lainsäädännön avulla voisimme näihin ongelmakohtiin puuttua ja huolehtia siitä, että metsäkato vähenisi, omaisuuden suoja paranisi ja haittavaikutukset saataisiin minimoitua. Tällä olisi monia hyviä vaikutuksia.

Tällä hetkellä esimerkiksi Fingrid rakentaa noin 5 000 kilometriä kantaverkkoa Suomeen, koska sähkö tuotetaan eri paikassa kuin kulutetaan — ja niiden pakkolunastuskorvaukset ovat minimaalisia. Tanskassa kerätään maksua tuulivoimayhtiöiltä jopa kantaverkkoon. Mutta kaikista epäoikeudenmukaisinta ja vääristyneintä on se, että nämä miljoonia tahkoavat yritykset eivät maksa korvauksia omista siirtolinjoistaan juuri minkään vertaa — ne ovat muutaman satasen luokkaa tällä hetkellä — ja tästä on tultava loppu. Se myös parantaisi tuulivoiman hyväksyttävyyttä ilman muuta, kun nämäkin korvaukset olisivat asianmukaisia. Samoin meillä ei makseta korvauksia, kuten muissa maissa, myöskään avomerelle rakennetusta, rantaviivasta kauemmaksi rakennetusta tuulivoimasta. Voisimme saada ihan miljarditulotkin siitä, niin kuin muutkin maat tekevät. Meillä on vähän niin kuin tällainen kehitysmaamentaaliteetti nyt tällä hetkellä menossa. Mielestäni ei pitäisi antaa näille yhtiöille edes mahdollisuuksia huseerata ilman, että pelisäännöt ovat kunnossa.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Pitko.

17.08 Jenni Pitko vihr: Arvoisa puhemies! Tuulivoimasta puheen ollen — itse olen huolestunut siitä, miten me pystymme kehittämään meidän teollisuutta niin, että kaikki hyöty tästä puhtaasta energiasta saadaan irti. Emmehän halua olla Suomessa vain tällainen energiantuottaja vaan myös jalostaja ja teollisuuden vihreän siirtymän edelläkävijä. Näkyvät ovat hyvät sen suhteen, mutta on myös niin, että meidän täytyy sitä myös tarkasti miettiä. Jos ajatellaan vaikka metsäteollisuutta, niin siinäkin tavallaan meidän osuutemme jalostuksesta on vähentynyt, ja yhä enemmän me vain viemme matalan jalostusarvon tuot-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 173/2022 vp

teita Suomen rajojen ulkopuolelle. Toivottavasti energian ja esimerkiksi vedyn suhteen näin ei tapahdu.

Mutta tässä aikaisemmin puhuttiin vesistöistä ja kuinka meillä Suomessa on puhdas teollisuus. Paperitehtaista ja metsäteollisuudesta kun puhutaan, niin me voidaan todella sanoa niin, että ollaan menty kovin paljon eteenpäin. Helsingin Sanomissa oli tässä ihan viime päivinä tai jopa kenties tänään juttu siitä, miten Suomessa teollisuuden vesistöpestöt ovat muuttuneet ihan radikaalisti. Vielä 50-luvulla järviä käytettiin jätealtaina ja kaatopaikkoina ja lähijärvet, mökkijärvet tuoksuvat rikille ja kalat siellä sairastuivat. Se oli todella nopea muutos, mikä tämän jutun perusteella kymmenessä vuodessa tapahtui. Tapahtui muutos parempaan, ja se lähti ihmisistä ja vaatimuksesta siitä, että meidän vedet eivät voi olla näin huonossa kunnossa. Voidaan olla todella kiitollisia sille ympäristölainsäädännölle, mitä Suomessa ollaan tehty aikoinaan, jotta tilanne on näin hyvä. Siinä samassa teollisuus, erityisesti paperiteollisuus, on kehittänyt aivan maailmanluokan prosesseja tämän suljetun kierron järjestämiseksi.

Nyt on kyse siitä, että myös ilmastomuutoksen suhteen me tarvitaan tämä sama muutos. Se ei tapahdu sillä, että me kielletään sen olemassaolo tai että me tyydytään vähempään — että kun jossakin toisessa paikassa tapahtuu vielä huonompaa, niin ei meidän tarvitse tähän reagoida. Ajattelen, että me tarvitaan semmoinen yhteinen liike, missä ovat mukana teollisuus ja suomalaiset ja valtio, ja mietitään ne parhaat ratkaisut ilmastomuutoksen taklaamiseksi. Sitten kymmenen, parinkymmenen vuoden päästä tulevat sukupolvet voivat olla ylpeitä ja onnellisia siitä, miten Suomi teki etunenässä näitä ilmastotoimia ja miten suomalainen teollisuus on maailman puhtainta ja ilmastoystävällisintä.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Kankaanniemi.

17.11 Toimi Kankaanniemi ps: Arvoisa herra puhemies! Tämä tuulivoiman rakentaminen on todella, niin kuin täällä on todettu, varsin villiä tällä hetkellä. Esimerkiksi meillä Keski-Suomessa Keski-Suomen liitto laatii maakuntakaavaa, tuulivoimamaakuntakaavaa. Se on nyt vuoden verran sitä laatinut, ja se saadaan ilmeisesti maakuntavaltuustoon tämän vuoden lopulla, jos silloinkaan. Sitten siinä voi tulla valituskierron, ja näin lainvoimainen maakuntakaava tuulivoimaa koskien saattaa tulla parin kolmen vuoden päästä. Rakentaminen kuitenkin jatkuu kovaa vauhtia. Saksalaiset ja muut yhtiöt rakentavat ja keräävät voitot, ja nämä haitat jäävät sinne sitten, kun niitä varmasti syntyy.

Tiedämme, että tuulivoiman tieltä joudutaan kaatamaan metsiä melkoisesti. Usein ne viedään kauas asutuksesta, niin kuin tietysti järkevää toisaalta on. Siellä ne häiritsevät luonnon eläimiä, vähentävät luonnon monimuotoisuutta, aiheuttavat monenlaista haittaa. Tätä ei ollenkaan lasketa nyt tänä päivänä, ei juuri mitenkään oteta huomioon. Ja sitten usein kunnat näyttävät osoittavan tai löytävän ne paikat tuulivoimaloille naapurikunnan rajalta. Kun ne rakennetaan meidän kunnan puolelle, vaikka raja on ihan vieressä, ne haitat ulottuvat myös sinne naapurikunnan puolelle, mutta se kunta, jonka maaperällä ne voimallat ovat, saa kaiken kiinteistöveron. Eli tämä kiinteistöveron jakokin pitäisi ottaa huomioon. Jos tästä ruvettaisiin nyt puhumaan, niin kunnat pelästyisivät aivan varmasti, ja varmaan jo ehkä tästä minunkin puheenvuorostani saattaa joku pelästyä, kun olen kuitenkin Kuntaliiton hallituksessa, ja joku voi ajatella, että Kuntaliitossa nyt mietitään tällaisia, että jaettaisiinkin se kiinteistövero, joka mahdollisesti on hyvinkin suuri, useammalle kunnalle, jotka kärsivät tuulivoiman haitoista siellä alueellaan.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 173/2022 vp

Tein kirjallisen kysymyksen syksyllä näistä korvauksista maanomistajille, metsänomistajille. 250—300 euroa hehtaarilta pysyvästä monen kymmenen vuoden haitasta on aivan kohtuuttoman pieni. Ministeri Henriksson, jolle nämä lunastuspykälät kuuluvat, hyvin ympäripyöreästi totesi, ettei mitään ongelmaa ole ja että jos on, niin seuraava hallitus katsoon, mitä tehdä.

Todellakin me tarvitsemme tämän tuulivoimalain, jossa myös se loppuhomma ja niiden purkaminen aikanaan otettaisiin huomioon ja vaadittaisiin vaikkapa takuusummat tämmöisiä toimenpiteitä varten, kun näitä konkurssejakin voi tulla.

Keskustelu päättyi ja asian käsittely keskeytettiin.